ЎзССР Давлат китоб палатаси
Инв. ...
5.8 АПР 1991

Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Қўмитасининг бош нашри

РУЗНОМА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН ◆ № 65 (20 932) 1991 йил 4 апрель, пайшанба ◆ Рўзнома йилига 256 марта чиқади. ◆ Баҳоси 8 тийин.

МАҚСАД—АҲОЛИ МАНФААТЛАРИНИ ҲИМОЯ ҚИЛИШ

Бир неча кунки, бутун республика аҳолиси жиддий ташвиш билан яшаяпти. Озиқ-овқат магазинларининг пештахталари бўшаб қолди. Бозорларда нарх-наво шу пайтгача сира кўрилмаган даражада кўтарилиб кетди. Ҳукумат озиқ-овқат маҳсулотларини тақсимлашни тубдан қайта қуриш, бу соҳада қатъий талон системасига ўтишга мажбур бўлди. Бунинг устига чакана нархлар оширилди. Одамлар белгиланган меъёр бўйича ўзларига тегишли озуқа маҳсулотларини олиш учун бир неча соатлаб дўконларда навбатда туриб қолишларига тўғри келяпти. Айрим магазинларда иш тўғри ташкил этилмаганлиги, ҳаридорлар тақдирига бефарқ муносабатда бўлинаётганлиги кишиларнинг ҳақли эътирозларига ҳам сабаб бўляпти.

ХЎШ, бозор иқтисодиётига ўтилаётган ҳозирги пайтда аҳоли манфаатларини ҳимоя қилиш, биринчи даражадаги зарур молларни, озиқ-овқат маҳсулотларини, айниқса гўшт ва сут маҳсулотларини аниқ тақсимлашга қандай эришиш, бу соҳада рўй бераётган нуқсонларни тугатиш учун нималар қилиш зарур?

Аввал хабар берилганидек, Ўзбекистон ССР Президенти, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети биринчи котиби И. А. Каримов ўтказган кенгаш ана шу муҳим масалага бағишланди. Кенгашда республика вазирликлари ва идораларининг, Тошкент шаҳридаги саноат корхоналарининг раҳбарлари, район ижроқўмлари раислари, район партия комитетлари ва йирик партия ташкилотларининг котиблари, матбуот ходимлари иштирок этдилар. Кенгашда республика Президенти И. А. Каримов муҳокама этилаётган масала юзасидан маъруза қиларкан, кенгаш қатнашчилари эътиборини бозор иқтисодиётига қадам қўйилаётган ҳозирги босқичда мамлакат ва республикадаги мавжуд иқтисодий аҳволга қаратди.

Республикада чакана нархларнинг ислоҳ қилиниши, биринчи даражадаги зарур молларни меъёри билан тарқатишга ўтилгани муносабати билан жумҳурият аҳолисини ижтимоий ҳимоялаш учун қатъий чора-тадбирларни белгилаш ва уни зудлик билан изчил амалга ошириш шу куннинг энг долзарб вазифаси бўлиб қолди. Шаҳар ва район партия, совет, савдо ташкилотлари, барча назорат органлари озиқ-овқат маҳсулотларининг қатъий фонд билан тақсимланишини қаттиқ назорат қилиб боришлари зарур. Токи, ҳар бир килограмм озуқа қачон ва кимга берилгани аниқ ҳисобда бўлсин.

Аммо ҳамма жойда ҳам иш шундай тарзда ташкил этилганича йўқ. Кенгашда шундай мисол келтирилди: 30 ва 31 март кунлари республика ички ишлар ходимлари жумҳуриятдан четга олиб чиқиб, кетилаётган сариёғ, ёғ, гўшт ва бошқа хил озиқ-овқат маҳсулотлари ортилган 40 та автомашинани ушлаб қолдилар. Шунингдек, Фарғона вилояти чегарасида ҳам 27 қоп ун ортилган машиналар ушланди. Ҳар бир вилоят, шаҳар ва шаҳар ичидаги дўконлар аниқ фондга эгалиги ва шу дўконларга бириктилган одамлар сони қатъий ҳисобга олинган бир пайтда бундай воқеа содир бўлишига кимлар сабабчи? Шу мисолнинг ўзи ҳам озиқ-овқат маҳсулотларини тақсимлашнинг қатъий системасини яратиш ва жорий этиш зарурлигини кўрсатмоқда.

Шу кунларда мамлакатда, жумладан, Ўзбекистонда озиқ-овқат маҳсулотлари тақчиллиги кучайиб боряпти. Ҳозир республикада истеъмол қилинаётган озиқ-овқат маҳсулотлари ва саноат молларининг 50 фоиздан ортиқ қисми шартнома асосида маҳсулот айрбошлаш усули билан четдан ташиб келтирилмоқда. Тақчиллик кучайгани сари бу иш янада мураккаблашиб боряпти. Ўзбекистон иқтисодий алоқалар бўйича шартнома тузган 12 та республиканинг айримлари, жумладан Украина ва Белоруссия ўз зиммасига олган мажбуриятларини тўла бажараётгани йўқ. Россиядаги бир қатор вилоятлар ўз республикалари ҳукуматлари шартнома юзасидан чиқарган қарорларни инобатга олмаяптилар. Ана шундай шароитда Ўрта Осиё республикалари ва Қозоғистон ССР билан тузилган иқтисодий алоқаларга доир шартномалар айниқса қўл келяпти. 1989 йилда Ўзбекистон қўшни Қозоғистондан жами 50 минг тонна ғалла олган бўлса, ўтган йили бу рақам салкам 2 миллион тоннани ташкил этди. Ўзбекистон ҳукумати миллий хусусиятларни, ишлаб чиқариш ва истеъмолнинг ўзига хослигини, аҳоли асосий қисмининг даромад даражаси пастлигини эътиборга олиб нон ва нон маҳсулотлари, ун, макароннинг амалдаги чакана нархларини ўзгартиришсиз сақлаб қолишга қарор қилди. Чиндан ҳам Ўзбекистон мамлакат бўйича энг кўп миқдорда нон истеъмол қиладиган республикадир. Бу ерда жон бошига 173 килограммдан нон истеъмол қилинади. Қишлоқлар аҳолиси овқати асосан нон ва чой бўлгани сабабли noнинг амалдаги нархи сақлаб қолингани аҳоли моддий турмушига озми-кўпми ёрдам кўрсатади, албатта.

Республикада гўшт ва сут маҳсулотларининг чакана нархлари Иттифоқ даражасидан бироз миқдорда юқори белгиланди. Ҳозир республикада йилига истеъмол қилинаётган 700 минг тонна гўштнинг 380 минг тоннаси, сут ва сут маҳсулотларининг 60 фоизи четдан ташиб келтирилаётир. Украина ва Белоруссия республикалари шартнома шартларига хилоф тарзда гўшт, сариёғ ва бошқа чорвачилик маҳсулотлари нархини қимматлаштираётгани ёки оғир шартлар қўяётгани ана шу республикалардан маҳсулот олишни анча қийинлаштириб қўйди. Бундан ташқари ўтган йили мамлакатда гўшт етиштириш миқдори 15 фоиз атрофида камайгани ва бу жараён ҳамон давом этаётгани ҳам ўзининг таъсирини кўрсатяпти. Шу сабабли кенгашда Ўзбекистон аҳолисини гўшт ва сут маҳсулотлари билан етарли миқдорда таъминлашнинг ягона йўли чорвачиликни ривожлантириш, шу йўналишда туб ўзгаришлар ясашдан иборат эканлиги алоҳида таъкидланди. Бу соҳада фермерлик ва ижара усулини ривожлантириш, ҳар бир хонадонда чорва моллари ва парранда бўлишини таъминлаш айниқса муҳим. Ўзбекистон ССР Президентининг чорвадор оилаларга ем-хашак етказиб бериш ҳақидаги фармони ҳам тармоқдаги ишни яхшилаш имконини бермоқда. Ҳозир қишлоқлардаги хонадонларда асралаётган чорва моллари сони ошиб боряпти. Уни янада кўпайтириш зарур.

Кенгашда озиқ-овқат маҳсулотларини тақсимлашда илгари йўл қўйиб келинган нотекисликка бундан кейин барҳам берилиши, раҳбар ходимлар ва бошқа айрим кишилар учун яратилган турли имтиёзларга чек қўйилиши айтилди. Энди ҳар бир киши қаерда ва қандай лавозимда ишлаётганидан қатъи назар яшаб турган жойидаги ўзи ва оиласи бириктилган дўкондан ҳамма қатори бир хил миқдорда озиқ-овқат харид қилади. Кенгаш қатнашчилари шунингдек ишчи ошхоналарида тушлик овқат нархини аввалги ҳолида сақлаб қолиш, бунинг учун эса корхона маъмурияти моддий ёрдам кўрсатиши зарурлигини қайд қилдилар. Ҳар бир корхона шу йўналишда ўз имкониятларини қайта чамалаб чиқиши зарур. Ана шу жиҳатдан Тошкент заргарлик буюмлари заводи директори И. Филиновнинг маърузаси кишиларда қизиқиш уйғотди. Корхона раҳбари чакана нархлар оширилган куни завод ошхоналарида ишчиларга бепул овқат берилганлигини айтди. Биз ишчиларнинг овқати нархини аввалги даражада ушлаб туриш учун ички имкониятлардан фойдаланиб, 500 минг сўм ажратдик, — деди у. Шунингдек, авиация ишлаб чиқариш бирлашмаси бош директори В. Н. Журавлев ҳам корхона ишчиларига яратилаётган барча моддий ўнғайликлар ҳақида сўзлаб берди. Октябрь революцияси номли тепловоз ремонти заводи директори ўринбосари М. Шубина кенгаш қатнашчиларига завод ишчилари илтимосини етказди. Ишимиз оғир. Шунинг учун ишчилар гўшт ва сариёғнинг чакана нархини Иттифоқ даражасида сақлаш лозимлигини айтмоқдалар, — деди у. Магазинларда талон системаси жорий этилгач, савдо-сотиқнинг издан чиққани, кишиларнинг бир неча соатлаб навбатда туриб қолаётгани уларнинг эътирози ва норозилигига сабаб бўлмоқда. Мен ана шуни эътиборга олиб, савдодаги нуқсонларни тугатиш лозим, бундан кейин ана шундай нуқсонларга йўл қўйилишини фавқулодда воқеа сифатида баҳолашни таклиф қиламан.

Шаҳар партия комитети биринчи котиби, шаҳар Кенгаши раиси А. И. Фозилбеков унга жавобан талон системаси жорий этилган дастлабки кунларда савдода рўй берган чалкашликлар шаҳар партия комитети бюроси ва ижроия комитетнинг мажлисида муҳокама қилинганлигини сўзлаб берди. Мажлис юз берган аҳвол ана шу муҳим ишга раҳбарликдаги нуқсонларнинг ҳамда назорат бўшаштириб юборилганлиги оқибатидир, деб топди. Молларни тарқатишда йўл қўйган қўпол хатолари ва савдода ижтимоий адолат принциплари бузилишига бефарқ қараганлиги сабабли бир қатор районлар озиқ-овқат савдоси идораларининг, шунингдек, баъзи дўкон директорлари ишдан олинди.

Кенгаш аҳолини озиқ-овқат маҳсулотлари билан кафолатли таъминлашга қаратилган тадбирларни белгилади.

Р. ТУРСУНОВ,
«Совет Ўзбекистони» махсус мухбири.

ҲАММА — ЖУМҲУРИЯТ ҲАШАРИГА!

ЎЗБЕКИСТОН ХАЛҚИГА МУРОЖААТ

Қадрли юртдошлар!

Қайта қуришнинг шиддатли оқими Иттифоқимизда бўлгани каби жумҳуриятимизда ҳам инсон манфаати, унинг бахт-саодати, маънавийлик ва инсонпарварлик қоидаларини қарор топтириш йўлида бирмунча янгиланишларни олиб келди.

Юртимизда, кундалик турмушимизда юз бераётган маданий-маънавий ўзгаришлар, унутилаётган урф-одат, қадриятларимизнинг тикланаётганлиги, айниқса, Наврўзимизнинг умумхалқ байрамига айланганлиги қалбларимизни чексиз қувончларга тўлдирди. Ана шу Наврўзи олам айёмида, айниқса меҳр-муҳаббат, садоқат, дўстлик шафқату биродарлик туйғуларининг ҳар бир ўзбекистонлик дилидан жой олиши чеҳраларимизга нур, лабларимизга табассум ҳадя этди.

Демак, Наврўз — бу гуллар, чечаклар, яшариш, яшнаш, меҳр-муҳаббат, садоқат, дўстлик, биродарлик, одамийлик каби эзгуликлар мужассамлашган айёмдир. Бу байрам яна шуниси билан қадрлики, ана шу айни авжи кўклам пайтида доҳиймиз В. И. Ленин дунёга келган. Бас, улуғ доҳиймизнинг номи баҳор билан чамбарчас боғлиқ экан, биз унинг туғилган куни арафасида, яъни 20 апрелда Наврўзи олам кунлари бошланган хайрли ишларимиз кўламини яна ҳам кенгайтириб, ота-боболаримиз удуми — умумхалқ ҳашарини ўтказсак нур устига аъло нур бўлур эди.

Ана шу умумхалқ ҳашарида сиз ва биз учун зарур бўлган кийим-кечаклар ва бошқа камёб молларни кўпроқ ишлаб чиқарсак, яхши ният билан дастурхонимиз сероб бўлиши учун ерларга уруғ қадасак, топталган боғларни тартибга келтирсак, оби-ҳаёт улашувчи булоқларни тозаласак, бир-биримизга меҳр-шафқат кўрсатсак, мурувватимизни намоён қилсак, ўша куни неча йиллардан буён битмай келаётган иморатлар тикланса, чакка ўтаётган томлар қайтадан таъмирланса, табиий талофатлардан зиён кўрганларга мададкор бўлсак.

«Саломатлик — туман бойлик» деб халқимиз бежиз айтмаган. Бунинг учун ободончиликка, озодагарчиликка, саранжом-саришталикка алоҳида эътибор бергандагина бунга эришиш мумкин. Шундай экан, шаҳар-қишлоқларимиз кўчалари чиқиндилардан тозаланса, бемаврўд кесилган дарахтлар ўрнига ниҳоллар экилса, ифлосланиб ётган ариқ-зовурлар тартибга келтирилса, хонадонимизга яна ҳам файз-таровот кириб, кайфиятларимиз хушнуд бўлур эди.

Аминмизки, ўша куни ҳашарга чиқадиган кексаю ёш, ўқувчилар, талабалар, ишчи-деҳқон, зиёлилар, йигит-қизлар вақтларини беҳуда ўтказмайдилар. Сидқидилдан меҳнат қилишиб, ўз касаба уюшмаларининг махсус жамғармасига муносиб улушларини қўшадилар. Уюшма ҳамёнига тушган бу пуллар кам даромадли дўст-биродарларимизнинг бирон-бир камомадларига сарфланса, эзгу бир ишни амалга оширган бўламиз.

Биз истардикки, катта ҳашар кунида олий илмгоҳларнинг талабалари бирон-бир қурилиш майдонида ишласа, корхона ёки ишчи кучи етишмасдан қаровсиз ётган ҳиёбонларни, болалар майдончаларини тартибга келтирса, шу куни яхши ният, умид билан уруғ қадаган деҳқон илгаридан кўра кўпроқ, унумлироқ меҳнат қилса.

Азиз дўстлар! Она юртимиз Ўзбекистоннинг чиройига чирой, меҳнаткаш, очиққўнгил, мурувватли халқи турмуш фаровонлигига муносиб улуш қўшиш учун жумҳурият умумхалқ ҳашарига чиқинг, қуёшли юртнинг асл фарзанди эканлигингизни меҳнат майдонида, ҳашарчилар сафида намоён қилинг.

ЎЗБЕКИСТОН КАСАБА УЮШМАЛАРИ ФЕДЕРАЦИЯСИ | ЎЗБЕКИСТОН ЛКЁИ МАРКАЗИЙ ҚЎМИТАСИ | ЎЗБЕКИСТОН ССР ҚИЗИЛ ЯРИМ ОЙ ЖАМИЯТИ | ЖУМҲУРИЯТ МЕҲР-ШАФҚАТ ЖАМҒАРМАСИ

РЎЗНОМА САҲИФАЛАРИДА:

● **Жумҳурият аҳолисининг моддий фаровонлиги пасайиб кетишига йўл қўймайлик.**

Нарх оширилди. Аҳоли манфаатларини ҳимоя қилиш учун қандай тадбирларни амалга ошириш керак? Республика пойтахтида бўлиб ўтган кенгаш ана шу масалага бағишланди.

● 1-БЕТ

● **Давримизнинг ҳозирги мураккаб пайтида КПСС сафига ўз хоҳиш-истаги, садоқати билан ўтаётганлар сони ортмоқда.**

Задарё район партия комитети ходими Қ. Акбаров партия сафини мустаҳкамлаш соҳасидаги ибратли ишларни ҳикоя қилади.

● 2-БЕТ

● **Чигит экиш мавсумини тез ва соз ўтказайлик!**

Олинган маълумотларга кўра, сурхондарёликлар жумҳуриятимизда биринчи бўлиб чигит экишни бошлаб юборишди. Қолган вилоятларнинг пахтакорлари ҳам ҳадемай барака уруғини қадашга киришишади.

Ўзбекистон ССР Президенти ҳузуридаги Вазирлар Маҳкамаси баҳорги экиш мавсумини муваффақиятли ўтказиш юзасидан фармойиш чиқарди.

● 3-БЕТ.

● **Ҳалоллик — фазилат.** Халқимиз удумларида ҳар бир ишни ҳалоллик билан бажариш тилга олинади. Савдо-сотиқда ҳам ҳалоллик керак. Тошкент вилояти бош имом-хатиби Абдулғани Абдуллоҳ шу ҳақда ўз фикр-мулоҳазаларини ўртоқлашади.

● 4-БЕТ.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ПРЕЗИДЕНТИ ҲУЗУРИДАГИ ВАЗИРЛАР МАҲКАМАСИ ВА ЎЗБЕКИСТОН ССР КАСАБА УЮШМАЛАРИ ФЕДЕРАЦИЯСИ КЕНГАШИНИНГ ҚАРОРИ

РЕСПУБЛИКА ВАЗИРЛИКЛАРИ ВА ИДОРАЛАРИ, КОРХОНАЛАРИ ВА МУАССАСАЛАРИНИНГ ИШ РЕЖИМИНИ ЎЗГАРТИРИШ ТЎҒРИСИДА

Декрет вақти бекор қилиниб, республикада минтақа вақти жорий этилгани муносабати билан, Вазирлар Маҳкамаси ва Ўзбекистон ССР Касаба уюшмалари федерацияси кенгаши аҳолининг, меҳнат жамоаларининг истакларини ҳисобга олиб қарор қиладилар:

1. Республика вазирликлари, идоралари, ташкилотлари ва муассасалари аппарати ходимлари учун 1991 йил 8 апрелдан ишни эрталаб соат 9 да бошлаш графиги белгилансин.

2. Ишлаб чиқариш ва меҳнаткашлар манфаатлари ҳисобга олиниб, Ўзбекистон ССР Касаба уюшмалари федерацияси кенгаши билан келишилган ҳолда корхоналар учун иш бошлашнинг қулай графигини жорий қилиш тавсия этилсин.

3. Қорақалпоғистон МССР Вазирлар Кенгаши, вилоят ижроия комитетлари, Тошкент шаҳар ижроия комитети, министрликлар ва идоралар бир ҳафта муддат ичида транспорт, алоқа хизмат кўрсатиш соҳаси, умумий овқатланиш корхоналарида иш бошлаш графигини минтақа вақтига мувофиқлаштирсин.

Вазирлар Маҳкамасининг Раиси
И. КАРИМОВ.

Ўзбекистон ССР Касаба уюшмалари федерацияси кенгашининг раиси
Б. АЛЛАМУРОДОВ.

Ўзбекистон ССР Президенти ҳузуридаги Вазирлар Маҳкамасининг қарори

ЎЗБЕКИСТОН ССРда АҲОЛИГА ЭНГ ЗАРУР МОЛЛАРНИ БЕЛГИЛАНГАН МИҚДОРДА СОТИШНИ НАЗОРАТ ҚИЛИШНИ КУЧАЙТИРИШ ТЎҒРИСИДА

ЎЗБЕКИСТОН ССР Президенти ҳузуридаги Вазирлар Маҳкамасининг 1991 йил 6 мартдаги 59-сонли қарори билан бир қанча энг зарур молларни белгиланган миқдорда сотишнинг жорий этилиши жойларда аҳоли бундай молларни олишига кафолатни таъминлайди. Шу билан бир вақтда ҳудудлар ўртасидаги хўжалик алоқаларининг ҳамон ёмонлашаётганлиги ва бунинг оқибатида ишлаб чиқаришда юз берган таназзул, шунингдек республика ҳукуматининг нон, ун ва макарон чакана нархларини оширмаслик тўғрисида қарор қабул қилганлиги аҳоли асосий озиқ-овқат ва ашёвий моллар билан белгиланган миқдорда кафолатли таъминланишини назорат қилишни кучайтиришни тақозо этмоқда.

Шу мақсадда Вазирлар Маҳкамаси **қарор қилади:**

1. Ун, ёрма, ўсимлик ёғи, қанд-шакар бозор жамғармаларини Ўзбекбирлашув ва Ўзбекистон ССР Дон маҳсулотлари вазирлиги билан келишиб, Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасига, вилоят ижроия комитетларига ҳамда Тошкент шаҳар ижроия комитетига тақсимлаш вазифаси Ўзбекистон ССР Савдо вазирлиги зиммасига юклатилсин. Бу маҳсулотларнинг бозор жамғармалари ҳар кварталда навбатдаги квартал бошланишидан камида 30 кун олдин маълум қилинади ва тасдиқланган ўн кунлик жадвалга қатъий амал қилиб берилади.

2. Ўзбекистон ССР Дон маҳсулотлари вазирлигига Давлат савдоси ва матлубот кооперацияси корхоналарига ун ва ёрмани беришнинг ўзаро келишилган ўн кунлик жадвалга қатъий мувофиқ равишда истеъмолчиларни бундай маҳсулотлар билан ажратилган фондлардан ўз вақтида ва узлуксиз таъминлаб туриш юзасидан сира кечиктирмай чора-тадбирларни кўриш топширилсин.

3. Ўзбекистон ССР Савдо вазирлиги, Ўзбекбирлашув зиммасига «Ўзбекистон озиқ-овқат саноати», «Ўзбекистон мева-сабзавот ва виночилик саноати», «Ўзбекистон балиқчилиги» концернлари, «Узрибпромсбит» бирлашмаси, Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалик вазирлиги билан биргаликда ажратилган жамғармаларга мувофиқ равишда молларнинг кўрсатилган турларини савдога етказиб беришнинг ўн кунлик меъёрини белгилаш вазифаси юклатилсин.

4. Ўзбекистон ССР Савдо вазирлиги, Ўзбекбирлашув аҳолини энг зарур моллар билан Ўзбекистон ССР Президенти ҳузуридаги Вазирлар Маҳкамасининг «Ўзбекистон ССР аҳолисига асосий озиқ-овқат ва ашёвий молларни сотишни барқарорлаштиришга доир қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида»ги 1991 йил 6 мартдаги 59-сонли қарорида белгилаб қўйилган энг кам миқдордаги меъёрда кафолатли таъминлаш учун шошилинч чораларни кўрсин.

5. Қорақалпоғистон республикаси Вазирлар Кенгаши, вилоят ижроия комитетлари, Тошкент шаҳар ижроия комитети асосий озиқ-овқат молларининг бозор жамғармаларини олганларидан кейин бир ҳафта муддатда биринчи навбатда мактабгача болалар муассасалари, касалхоналар, интернатлар, гўдаклар уйлари, мактаб ошхоналари эҳтиёжларини таъминлашни ҳамда аҳолига бундай маҳсулотларни сотишнинг белгиланган меъёрини ҳисобга олиб уларни тақсимлаш ва савдо ташкилотларига етказишни амалга оширсинлар.

6. Аҳолини асосий озиқ-овқат ва ашёвий моллар билан кафолатли таъминлашни назорат қилиш учун республика штаби тузилсин.

Республика штаби (ўртоқ Ў. Қ. Исмоилов)га:

молларнинг бир текис тақсимланишини, уларни улгуржи базалар ва омборлардан жўнатишга қатъий риоя қилишни назорат қилиб боришни таъминлашга доир ишларни ташкил этиш учун Вазирлар Маҳкамасининг вакилларини юбориш;

вакилларга маҳаллий идораларнинг фаолиятини мувофиқлаштириш, шу жумладан зарур бўлган ҳолларда шаҳарлар, районлар ва савдо системалари ўртасида молларни қайта тақсимлаш масалаларини ҳал қилиш ҳуқуқини бериш топширилсин. Жойларда вакилларнинг кўрсатмалари бажарилмаган тақдирда улар бу ҳақда шошилинч чоралар кўриш учун республика штаби раҳбари ўртоқ Ў. Қ. Исмоиловни хабардор қилишга мажбурдирлар.

7. Аҳолига энг зарур молларни сотишнинг белгиланган тартибига ҳамда уларни Вазирлар Маҳкамаси қарорига мувофиқ равишда сотишга риоя этилишини таъминлаш учун шахсий масъулият Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси, вилоят ижроия комитетлари, Тошкент шаҳар ижроия, комитети, шунингдек, район ва шаҳар ижроия комитетлари раисларининг зиммасига юклатилсин.

8. Ўзбекистон ССР Давлат хавфсизлиги комитети, Ўзбекистон ССР Ички ишлар вазирлиги, Ўзбекистон ССР Халқ назорати комитети Вазирлар Маҳкамасининг ички бозорни ҳимоя қилишга қаратилган қарорлари бажарилишини қаттиқ назорат қилсинлар.

Вазирлар Маҳкамасининг Раиси
И. КАРИМОВ.

АСОСИЙ ОЗИҚ-ОВҚАТ МАҲСУЛОТЛАРИ ВА АШЁВИЙ МОЛЛАР БИЛАН АҲОЛИНИ КАФОЛАТЛИ ТАЪМИНЛАШ УСТИДАН НАЗОРАТ ҚИЛУВЧИ ЖУМҲУРИЯТ ШТАБИ

Исмоилов Ў. Қ. — Вазирлар Маҳкамаси Раисининг ўринбосари, штаб раҳбари

Гусев В. Г. — Ўзбекистон ССР ички ишлар вазирининг биринчи ўринбосари, штаб раҳбарининг ўринбосари

Эргашев Б. Д. — Вазирлар Маҳкамаси халқ истеъмоли моллари, савдо ва хизмат бўлими мудирининг ўринбосари, штаб котиби

ШТАБ АЪЗОЛАРИ

Антонов В. Ф. — Ўзбекистон ССР Давлат хавфсизлиги комитети раисининг ўринбосари

Адаманов О. К. — Ўзбекистон ССР Касаба уюшмалари федерацияси кенгаши раисининг ўринбосари

Усмонов М. З. — Ўзбекистон ССР савдо вазири

Волков Г. Г. — Ўзбекбирлашув бошқарувининг раиси

Василенко С. П. — Ўзбекистон ССР автомобиль транспорти вазирининг биринчи ўринбосари

Йўлдошев А. А. — Ўзбекистон ССР қишлоқ хўжалик вазирининг биринчи ўринбосари

Руденко А. Г. — Ўзбекистон ССР Халқ назорати комитети раисининг ўринбосари.

Эрматов Н. Э. — Ўрта Осиё темир йўли бошлиғининг ўринбосари

Муталов А. М. — Ўзбекистон ССР дон маҳсулотлари вазири

Қосимхўжаев Б. Қ. — «Уапишчепром» концернининг раиси

Тошкенбоев А. Ҳ. — «Узплодоовошчвинпром» концернининг раиси

Қурбонов М. Ҳ. — «Узглавлегснабсбит» бош бошқармаси бошлиғининг ўринбосари

Норпўлатов Н. Н. — Ўзбекистон ССР прокурорининг биринчи ўринбосари

ҲАР ИШЧИГА ЮЗ СЎМДАН

Бухоро ёғ-экстракция заводи ишчилари катта ғамхўрликлар билан қуршаб олинган. Давлат чакана нархларининг кескин оширилиши муносабати билан завод маъмурияти иқтисодий имкониятларни чамалаб чиқиб, даромад ҳисобидан 347 кишилик жамоанинг ҳар бир аъзосига апрель ойи учун 60 сўмлик компенсацияга қўшимча яна 100 сўмдан пул берди. Демак, уларнинг ҳар бири ойлик маошига қўшимча 160 сўмдан олди.

Заводда ишлаб пенсияга чиқаётган ветеранларни катта маблағлар билан тақдирлаш, ёш келин-куёвларга тўёналар қилиш, меҳнат отпускасига чиқаётган ишчиларга бир ойлик маош миқдорида мукофотлар бериш ва бошқа имтиёзлар бу ерда яхши анъана бўлиб қолди.

— Ишчиларимизнинг бозор иқтисодиётига ўтиш шароитида руҳиятини кўтариш учун шундай қилдик, — дейди корхона директори Неъмат Қиличев. — Албатта, ҳар ойда бундай тўловлар қилиш учун ҳозирча имкониятимиз йўқ. Аммо йил охиригача ҳар бир ишчи 60 сўм эмас, 100 сўмдан компенсация олишини таъминлаймиз...

Ишчилар бундай ғамхўрликка жавобан янада ғайрат билан меҳнат қилишяпти. Биринчи квартал топшириғини муддатидан илгари бажарган ижарачилар коллективи дастлабки кунлардаёқ меҳнат унумдорлигини кескин оширди. Бу эса яқин келажакда уларнинг иш ҳақи янада ошишига кафолатдир.

Н. НАИМОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

РУМИНИЯ ПРЕЗИДЕНТИ И. ИЛИЕСКУНИНГ СССРГА ҚИЛАДИГАН ТАШРИФИ ТЎҒРИСИДА

СССР Президенти М. С. Горбачевнинг таклифига биноан Румыния Президенти Ион Илиеску 4—6 апрелда амалий ташриф билан Совет Иттифоқида бўлади.

Бошланғич ташкилот мустақиллиги

— ...Партия аъзолигидан айрим коммунистлар чиқиб кетаётган, баъзилари эса ўчирилаётган ҳозирги пайтда унга ўз хоҳишингиз билан ўтяпсизми?

Варвара бу саволни кутган экан, дадил жавоб қайтарди:
— Ҳа, Коммунистик партия сафига ўз истак-хоҳишим, садоқатим туфайли ўтяпман.

«САФИНГИЗГА ҚАБУЛ ҚИЛИШИНГИЗНИ СЎРАЙМАН...»

ПАРТИЯ АЪЗОЛИГИГА ҚАБУЛ ҚИЛИШ ТЎҒРИСИДАГИ ҚАРОР БОШЛАНҒИЧ ПАРТИЯ ТАШКИЛОТИНИНГ ЙИҒИЛИШИДА ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ ВА МАЗКУР ТАШКИЛОТ ҲИСОБИДА ТУРУВЧИ КОММУНИСТЛАРНИНГ ЯРМИДАН КЎПРОҒИ ЁҚЛАБ ОВОЗ БЕРГАН ТАҚДИРДА ҲАҚИҚИЙ ДЕБ ҲИСОБЛАНАДИ.
(Ўзбекистон Компартиясининг Уставидан).

11-ўрта мактаб бошланғич партия ташкилотининг ёш ўқитувчи Варвара Лининг Ўзбекистон Компартияси аъзолигига ўтишни сўраб ёзган аризаси муҳокама этилаётган йиғилишда берган жавобини бошқа коммунистлар қандай қабул қилишганини билмадим-у, аммо унинг дадиллиги менга маъқул тушди.

Сўзга чиққан коммунистлар қатори Варварани мен ҳам яхши танийман. Аввал комсомол ишида ғайрат билан ишлаган. Бир йилдан ошдики, ўз мутахассислиги бўйича меҳнат қилмоқда. Қисқа вақт ичида жамоада ҳурмат қозонгани, изланувчан ва тиришқоқлиги билан коммунистлар назарига тушгани қувонарли. Айтгандай, уни партия аъзолигига қабул қилишга бағишланган йиғилиш ўзи дид билан жиҳозлаган рус тили кабинетида бўлаётганди.

Ўтирибман-у саволни мушоҳада этаман ўзимча. Улуғ Ватан уруши ва меҳнат фахрийси, халқ таълими аълочиси кекса коммунист Ш. Иловиддиновнинг «Партиядан чиқаётган ўша айрим коммунистларнинг кўпчилиги иродасиз, бурди йўқ, субутсиз кишилардир», деган сўзлари ҳали ҳам қулоғимга эшитилиб тургандай гўё. Домланинг ва унга тенгдош коммунистларнинг партия ташкилоти ташкил топган йиллари, айниқса, иккинчи жаҳон урушидаги қаҳрамонликларини эслайман. Коммунистлар эмасмиди Улуғ Ватан урушида ҳеч кимнинг юраги дов бермай турган, таҳликали дамларда кўксини ўққа тутган, душманга қарши курашда «Олға, фақат олға!» деб ҳайқириб олдинга интилган ва бошқаларни ҳам жангга руҳлантирган? Коммунист эмасмиди тикланиш йилларида жасорат кўрсатган?!

Бугунги кекса авлод сўзига қулоқ тутсангиз, доримомон замонда яшаётганликларига шукроналар айтишяпти. Ҳозирги тақчиллик ўткинчи эканлигини, аҳволни ўнглаш имкониятлари борлигини таъкидлашади. Аҳволнинг шу даражага келишига, партиямизнинг бир қадар обрўйи тушишига баъзи кимсалар айтмоқчи, КПСС айбдор, деган фикрларни инкор этадилар. Тўғри-да, Компартиямиз шаънига маълум бир шахсларгина доғ туширдилар ва туширяптилар. Тушкунлик гирдобига ғарқ бўлаётган коммунистлар ҳамон учраб турибди. Лекин рақамларга назар ташланса, районимизда ўтган йили 170 дан зиёд киши партия аъзолигига қабул қилинди, ўндан ортиқ киши турли сабаблар билан сафимиздан чиқарилди. Бошланғич партия ташкилотларимизда гуруҳ-гуруҳ ўртоқлар унинг сафига қабул қилиш ҳақида ариза бераётганликлари келажакка, партияга умид ва катта ишонч, ҳурмат ва эътиқод ҳали бутун эканлигидан далолат эмасми?

3-ўрта мактаб бошланғич партия ташкилотига бирварақайига бешта ана шу мазмундаги ариза тушди. Коммунистлар аризачиларнинг бир-биридан яхши эканлиги ҳақида фахрланиб гапирдилар. Ўтган йил сентябридан буён олти киши якдиллик билан партия аъзолигига қабул қилинди.

— Сафимизни илгаритдан жадал кенгайтиришимиз мумкин эди, — дейди бошланғич партия ташкилоти котиби К. Насриддинов. — Партияга қабул қилишимизни сўраб ёзилган ўнлаб аризалар олдик. Афсуски юқорининг қатъий тақсимоти бунга йўл қўймади. Энди бошланғич ташкилотларга берилган катта ҳуқуқлар туфайли кўпчиликнинг мақсади рўёбга чиқа бошлади. Масалан, О. Турсуновни олайлик. У бундан беш-олти йил аввал ариза берган. Мана ниҳоят унга ҳам партияга ўтиш насиб этди. Ўқитувчи Л. Абдуллаев 1971 йили ариза берган экан. Унинг ҳам талабини қондирмай бўлмасди.

Бундай қувонарли хабарларни эшитганингда беихтиёр ўзингни енгил ҳис этасан киши. 4-ўрта мактабдан 5 киши, Гуртепа, Довдуқ қишлоқ шўроларидаги Шодмоновлар, Отабоевлар хонадонидан бирданига учтадан турли касб эгалари Ўзбекистон Компартияси аъзолигига қабул қилиндилар. Улар орасида зиёлилар, пахтакор, чўпон ва механизаторлар бор. Район Кенгаши депутати Навоий номли жамоа механизатори Аъзамжон Каримов ҳам партияга қабул қилингач фаоллиги янада ортди.

146-хўжаликлараро механизациялашган кўчма колонна бошланғич партия ташкилотида партияга қабул эмас, балки ундан чиқариш ҳақидаги йиғилишда қатнашдим. Ёқубжон Ҳакимовнинг аризаси ўқиб эшиттирилди. Мақсади мавҳум. Чиқишининг сабаби сўралганида «тўғри келмади»дан нарига ўтолмади. Коммунистлар тўғри позицияда туришди. Хоҳламайдими, уни мажбур қилишдан не фойда? Уни сафдан ҳеч иккиланмай чиқаришди. Шу нуқтаи-назардан қаралганда, партия сафини дадил тозалаш, унинг фаолиятини изчил қайта қуришдек қўйилаётган бугунги вазифа долзарб аҳамиятга эга бўлмоқда.

Шунингдек, турли бўхтон ва туҳмат, миш-миш гаплар тарқатувчи, партиямизни қоралашга уринаётган шахсларга нисбатан ҳам қатъий зарба бериш мавриди келди. Сафсатабозларнинг коммунистлар, умуман партиямизга нисбатан ноўрин гапларни айтишларига, одамларни партиядан, тўғри йўлдан чалғитишига асло имконият яратмаслигимиз керак. Шу вақтга қадар партия паноҳида юрган, унинг топшириқларини югуриб-елиб бажарган, аммо ҳозирда қалби ўзгарган буқаламунсифат бундай кишилар оз эмаслиги ҳаммага аён.

Партия сафига тасодифий кишилар қўшилиб қолмаслигининг олдини олиш Компартиямиз фаолларининг, ор-номусли, эътиқоди бутун барча коммунистларнинг асосий эътиборида бўлмоғи лозим. Ўзбекистон Компартиясининг Устави ва Ҳаракат дастури зиммамиздаги масъулиятни тағин ҳам оширяпти.

...Бошланғич партия ташкилотида йиғилиш давом этмоқда. Ўзбекистон Компартияси аъзолигига ўтиш ҳақида ариза билан мурожаат этган қизга саволлар берилмоқда.

— Демак, кимлар партия аъзоси бўлиши мумкин экан?

— 18 ёшга етган, партиянинг дастурий ҳужжатларини тан оладиган, Уставини бажарадиган, унинг бошланғич ташкилотларидан бирида ишлайдиган ва партияни моддий маблағ билан қўллаб-қувватлайдиган Ўзбекистон фуқароси республика Компартияси аъзоси бўлиши мумкин, — деб дадил жавоб қайтаради у.

Лўнда ва мухтасар жавобларни тинглаяпман-у, йиғилиш раисининг олдида турган аризаларга кўз югуртираман. Улар катта орзу-умидлар ва қалб меҳри билан битилган. Замирида эса ягона мазмун мужассам: «Мени Ўзбекистон Компартияси аъзолигига қабул қилишларингизни сўрайман».

Қ. АКБАРОВ,
Задарё район партия комитети инструктори, бошланғич партия ташкилоти котиби.

•Долзарб мавзуда

Арғамчига қил қувват

Жумҳуриятимиз аҳолисига ҳам оширилган чакана нархларда хизмат кўрсатила бошланди. Ана шундай шароитда республика Президенти ҳузуридаги Вазирлар Маҳкамасининг «Чакана нархларнинг ислоҳ қилиниши муносабати билан Ўзбекистон ССЖ аҳолисини ижтимоий ҳимоялаш тадбирлари ҳақидаги» қарори муҳим аҳамият касб этди. Унда Ўзбекистон ССЖ аҳолисини ижтимоий ҳимоялаш тадбирлари белгиланган. Республика ижтимоий таъминот вазири С. А. ХЎЖАЕВА аҳолини ижтимоий ҳимоялаш борасида амалга оширилаётган тадбирлар ҳақида мухбиримизга қуйидагиларни айтиб берди:

— Чакана нархларнинг ислоҳ қилиниши тўғрисида қатъий қарор қабул қилинди. Бу тадбирни амалга оширмасликнинг иложи йўқлиги ҳаммага маълум. Ўтган йили ССЖИ Олий Кенгаши чакана нархларни ошириш тўғрисидаги ҳукумат дастурини рад қилган эди. Чунки унда аҳолига қисман тўлов бериш кўзда тутилганди.

Нархларнинг бирдан ошиши билан боғлиқ бўлган қийинчиликлар иш ҳақи, пенсия ёки нафақага яшаётган оддий аҳоли чекига тушди.

Ҳукумат дастурининг ҳозирги нусхаси мутлақо бошқача бўлиб, бунда нархнинг ортиши ва аҳолига тўлов тўлаш бир-бирига мустаҳкам боғланган. Асосий озиқ-овқат ва айрим ноозиқ-овқат маҳсулотлари, чунончи ич кийимлар, чойшаб, ёстиқ жилдлари, турли газмоллар, тайёр кийимлар, пойабзаллар, қурилиш ускуналари, уй жиҳозлари, идиш товоқлар ва ҳоказолар баҳоларининг ошиши муносабати билан барча фуқароларга тўла компенсация тўлаш кафолати берилади.

Бундан ташқари жумҳуриятда нон, нон маҳсулотлари ва унинг нархини ўзгартирмасликка қарор қилинди.

Компенсация тўлов схемаси бўйича барча аҳоли икки гуруҳга — ишлайдиган ва ишламайдиганларга бўлинган.

Ишлайдиганларнинг иш ҳақи чекланмайди. Бу уддабуррон, эпчил, ташаббускор кишилар фаолияти учун кенг имконият яратади. Фуқаролар даромадидан солиқ олиш тартиби ҳам ўзгарди. Эндиликда 160 сўмгача бўлган ойлик даромаддан солиқ олинмайди.

Ҳукумат дастурида ишламайдиган пенсионерлар, ногиронлар ва боқувчисини йўқотган оилаларга алоҳида эътибор қилинган. Уларга компенсацияни тўлиқ тўлаш кафолати берилади.

Ёшига қараб, кўп йиллик хизмати, ногиронлик, боқувчисини йўқотганлик учун, ижтимоий пенсия олувчи ишламайдиган пенсионерлар ҳамда ишламайдиган пенсионерлар қарамоғида бўлган меҳнатга қобилиятсиз оила аъзоларига бериладиган қўшимча ойига 65 сўм оширилди.

Ҳам ота, ҳам онасиз — яъни боқувчисини йўқотганлик учун пенсия олувчи болалар пенсияси икки баробар миқдорида оширилди. Демак 130 сўм бўлди.

Болаларга бериладиган нафақа миқдори ҳам сезиларли ортди. Бола туғилиши муносабати билан бериладиган бир йўла нафақа 210 сўм ўрнига эндиликда 250 сўм бўлади. Ишлаётган оналарга бола бир ярим ёшга етгунча қараб турганлик учун тўланадиган нафақа 110 сўм қилиб белгиланди.

Икки ёки ундан ортиқ бола туғилганда нафақа ҳар бир бола учун берилади. Муддатли хизматдаги ҳарбий хизматчилар болаларига, васийликда (ҳомийликда) бўлган болаларга, иммунодефицит вируси юққан ва СПИДга чалинган болаларга ҳам нафақа худди шундай тартибда тўланади.

Бундан ташқари болалар кийим-бошларига ажратиладиган дотациялар бекор қилингани учун 18 ёшгача болалари бўлган барча оилаларга мақсадли компенсация тўловлари жорий қилинди. Олти ёшгача бўлган болаларга камида 200 сўм, 6 ёшдан 13 ёшгача 240 сўм, 13 ёшдан 18 ёшгача эса 280 сўм тўланади. Бунда оила даромадининг жон бошига ўртача даромади энг кам миқдордаги иш ҳақининг тўрт баробари миқдоридан ошиб кетмаслиги керак.

Умумий қоидага кўра юқорида кўрсатиб ўтилган нафақалар онанинг асосий иш жойидан, агар она ишламаса, отанинг асосий иш жойидан тўланади. Агар ҳар иккала ота-она ишламаса, нафақа уларнинг яшаб турган жойидаги ижтимоий таъминот бўлими томонидан тўланади.

СОҲИБКОРБОП ҚУРИЛМА

Ўзбекистон ССР Фанлар академияси Энергетика институти олимлари жумҳуриятимиз соҳибкорлари учун ўта қулай янги қурилма ятратдилар.

Ҳар йили соҳибкорларимиз истеъмолдан ортиб қолган ҳосилнинг бир қисмини қуритиш йўли билан қишки-баҳорги давр учун сақлаб қўйишарди. Улар бунинг учун одатда асрлар давомида халқимиз қўлланиб келган анъанавий усул — очиқ ҳавода қуёш таъсирида қуритиш усулидан фойдаланишарди.

Бироқ бу усулда хом ашё қуритиш об-ҳавонинг авзойига қараб 10—15 кунга чўзилади. Шу вақт ичида маҳсулотлар анчагина чангланиб, сифатини йўқотади. Бир қисмини эса кемирувчилар, қушлар ва бошқа ҳашаротлар ташиб кетади. Боз устига мазкур усулда маҳсулотларни қуритиш жуда катта майдонни эгаллайди. Хуллас, соҳибкор учун қуритишда анчагина қийинчиликлар пайдо бўлади.

Хайриятки, соҳибкор ташвишлари жумҳуриятимиз олимларини бефарқ қолдирмади. Ўзбекистон ССР Фанлар академияси Энергетика ва автоматика институтининг бир гуруҳ ходимлари деҳқонлар оғирини енгил қилишга бел боғлашди. Улар мева-сабзавот, узум ва полиз маҳсулотлари ҳосилини қуритиш йўли билан сақлаб қолиш муаммосига илмий нуқтаи назардан ёндашиб, қуритишнинг мукаммал технологияларини ишлаб чиқишди.

Хўш, янги технологияларнинг афзалликлари нималардан иборат? У соҳибкорлар учун қайси жиҳатлари билан фойдали?

— Янгиликнинг моҳияти шундан иборатки, — дейди қурилманинг яратувчиларидан бири, техника фанлари номзоди Достон Қирғизбоев. — Мазкур ускуна қуритиш жараёнини амалдагига нисбатан 10—12 мартагача тезлаштиради. Энг муҳими эса, маҳсулотнинг таъм хусусиятлари ва ташқи кўриниши сақланиб қолади.

Янги қурилма модул типида яратилган бўлиб, хўжаликлар аниқ эҳтиёжларига қараб модуллар сонини кўпайтириши ва шу тариқа ишлаб чиқаришни зарурий қувватлар билан таъминлашлари мумкин. Технологик қурилманинг бир неча вариантлари бор. Улардан бири юқори қувватли қуритиш ускунаси бўлса, иккинчиси шахсий (индивидуал) қурилма, яъни тоннел типидаги гелиоқуритиш системаси ҳисобланади.

Янгиликдан хабарингиз борми?

Иккала қурилма ҳам ўзига хос афзалликларга эга. Масалан, юқори қувватли қуритиш ускунаси бир йўла 2,5 тонна хом ашёни қуритиб тайёрлаб бериши мумкин. Индивидуал (шахсий) қурилмалар эса якка тартибда меҳнат қилувчи соҳибкорларга қўл келади.

Дарвоқе, бу усулдаги қуритишда қуёш энергиясидан ўта самарали фойдаланилади. Қурилмалар кундуз кунлари ишлайдиган қуёш коллекторлари билан таъминланади. Ҳаво булутли бўлган кунларда ва кечаси эса умумий электр энергияси тармоқларига улаб қўйилади. Бинобарин, бу ердаги қуритиш жараёни тўхтовсиз давом этиб туради.

Яқинда институт олимлари томонидан яратилган йирик қувватли қуритиш ускунаси СССР ихтирочилик давлат реестрида рўйхатга олиниб, унинг ихтирочиларига муаллифлик гувоҳномаси берилди. Индивидуал гелиоқуритиш ускунаси ҳам мутахассислар томонидан ижобий баҳоланди.

— Эндиликда мазкур қурилмаларни тезроқ ишлаб чиқаришга жорий этиш керак, — дейди Ўзбекистон ССР Фанлар академияси энергетика ва автоматика институти директори техника фанлари доктори, профессор Р. Зоҳидов. — Чунки халқ хўжалиги учун бу ускуналар жуда катта иқтисодий самара келтириши турган гап. Хўш, мен буни нималарга асосланиб айтяпман? Биринчидан, йирик миқдордаги мева-сабзавот, узум ва полиз маҳсулотларининг сифат хусусиятларини бузмай тезроқ қуритиш ва уларни узоқ муддатларгача сақлаб туриш имкониятига эга бўлинади. Иккинчидан, хом ашёни етиштириб, уни қуритишда қийналаётган соҳибкорларнинг оғир қўл меҳнатлари бироз бўлса-да енгиллашади.

Масаланинг учинчи томони ҳам бор. Ўз вақтида жумҳурият агросаноати мутасаддилари қанча-қанча валюта пулларини сарфлаб, хориждан қуритиш ускуналари сотиб олишганди. Бироқ мураккаб технологияга асосланган чет эл ускуналарини бошқариш деҳқонларимизни қийин аҳволга солиб қўйди. Шу туфайли бундай технологиядан кўпгина хўжаликларда умуман фойдаланмай қўя қолишди.

Жумҳурият олимлари ишлаб чиққан қурилмалар эса оддий технология асосида яратилган. Бундай ускуналарни тайёрлаш осонлиги туфайли ҳар қандай қишлоқ устахонасида ҳам ясаса бўлади. Шуларни ҳисобга олиб, айтиш мумкинки, янги қурилмаларнинг самараси кўп.

Ўйлаймизки, қайтадан тузилган жумҳурият Қишлоқ хўжалиги вазирлиги мутасаддилари бу янгиликни эътибордан четда қолдиришмайди. Зеро, деҳқонлар ва олимлар ҳамкорлиги ҳар икки томон учун ҳам баббаравар фойда келтиради.

А. БОЛИЕВ,
«Совет Ўзбекистони» махсус мухбири.

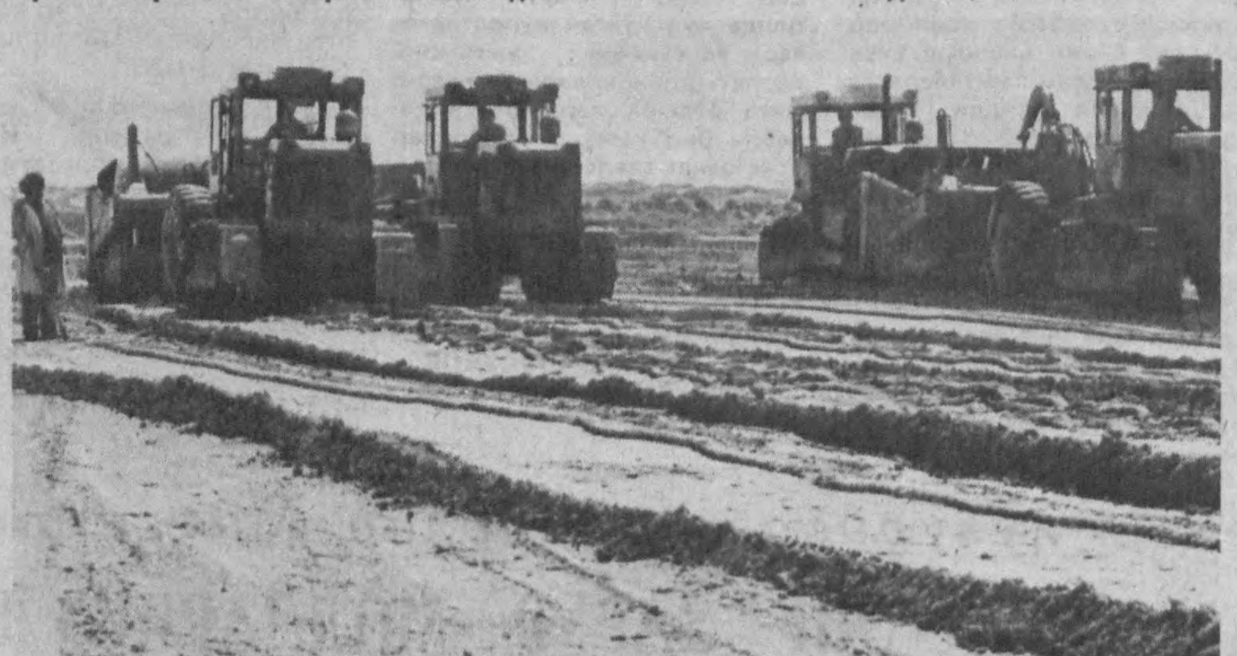

Жумҳуриятимиз жанубида янги ерлар ўзлаштириш ва обод посёлкалар бунёд этиш катта самаралар беряпти. Бу ҳаётий вазифани амалга оширишга «Сурхонводстрой» трести бўлинмаларининг меҳнат аҳли баракали ҳисса қўшиб келмоқда. Трест ташкил топган 30 йил мобайнида жами 118.000 гектар янги ерлар ўзлаштирилди, 128.000 гектар майдондаги суғориш ишлари яхшиланди.

Суратларда: трестнинг забардаст механизатори Аҳмад Йўлдошев ва янги ерлар ўзлаштирилмоқда.

Р. ШАГАЕВ (ЎзТАГ) олган суратлар.

АХБОРОТ

ДИЛЛАР ШОД БЎЛҒАЙ

Янгибозорда хайрия томошаларига тўпланган кишилар елкасини офтоб кун бўйи қиздириб турди.

Хайрия тадбирларини уюштиришдан кўзланган мақсад — район маркази ва қабристонни ободонлаштиришга маблағ тўплашдан иборат эди. Қайд этиш керакки, мақсадга эришилди. Стадионга минглаб кишилар тўпланишди. Ҳамза номидаги Ўзбекистон ССР Давлат мукофотининг лауреати Омон Матжон, Эркин Мадраҳимов каби шоирлар ўзларининг янги шеърларини ўқишди. Вилоятнинг таниқли санъаткорлари ўз маҳоратларини намойиш этишди.

Ушбу хайрия тадбири туфайли 100 минг сўмга яқин маблағ йиғилди. Шу рақамнинг ўзиёқ элимиз кишиларининг нечоғлик сахийлигини, эзгулик учун бор нарсасини аямаслигини кўрсатиб турибди. Ҳозирги иқтисодий мушкуллик, танглик палласида йиғилган бу маблағ юрт ободончилиги-ю дилларнинг шод бўлиши йўлида сарфланади.

ЯНГИ РЎЗНОМА

Хоразмлик хотин-қизлар оқилалиги, меҳр-муҳаббати, санъатга ихлосмандлиги, хусусан ташаббускорлиги билан азалдан обрў-эътибор қозониб келишган.

Бу гал ҳам яна бир эзгу ишга биринчилардан бўлиб қўл уришди. Улар ўзларининг «Нафосат» номли янги рўзномасини чиқара бошлашди.

Рўзнома вилоят хотин-қизлар кенгаши томонидан ойида бир марта нашр этилади. Унинг саҳифаларида аёлларнинг турмуши, меҳнати, ташвишларига доир ранг-баранг материаллар, одоб-ахлоқ мавзуидаги ўй-фикрлар, қизлар дафтаридаги янги шеърлар, турли хилдаги маслаҳат ва насиҳатлар ўрин олади.

А. ҚОРЖОВОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

• Муштарий мактубига шарҳ

Бизнинг қишлоқда содир бўлаётган воқеа «Мен нима дейману, қўбизим не дейди» маталини ёдга туширади. Жумҳурият Президенти Фармонида аҳолининг нон маҳсулотларига бўлган эҳтиёжи қондирилиши, ҳатто бозор иқтисодиёти шароитида ҳам ун ва нон маҳсулотлари нархи ошмаслиги таъминланди. Биз ҳукуматимиз кўраётган бу тадбирдан мамнунмиз.

Бироқ бизнинг қишлоғимиздаги «Саховат» нон корхонаси 6 ойдан буён ишламаётгани таажжуб туғдиради. Билишимизча, бунга ун етказиб беришдаги узилиш сабаб, деб ишонтиришмоқчи. Корхонани ун билан таъминлашда ёрдам кўрсатсангиз.

Зокир МУМИНОВ,
Мирсоат МИРКАРИМОВ,
Калинин районидаги Далигузар маввесида истиқомат қилувчи уруш ва меҳнат ветеранлари (жами 13 имзо).

МАҚСАД НИМА ЎЗИ?

Арзномани «Саховат» нон корхонаси эгаси Абдулҳай Йўлдошев қуйидагича шарҳлади;

— Бир ҳисобда мени шахсан таклиф этганингиз маъқул бўлди, — деди А. Йўлдошев очиқ чеҳра билан. — Негаки, шикоятда кўтарилган масала муносабати билан бошқа гапларим ҳам бор.

Яхшиси, бир бошдан гапира қолай. Очиғи, шикоятдаги эътирозлар тўғри. Бу гапни улар кўча-кўйда кўриб ўзимга ҳам бир неча бор айтишган. Лекин оёқ-қўлим сиртмоқлаб қўйилгандай. Ўзим корхона эгасиман-у, аҳолини нон билан таъминлашда вужудга келган тўғаноқни ёриб ўтолмаяпман. Нега?

Бу ҳол қишлоқ аҳолисини оби нондан бебахра қилаётган хом ашё (ун) етказиб бермаслик оқибатида юз беряпти. Бунга бизнинг корхона эгаси сифатидаги ҳуқуқимиз район матлубот жамияти томонидан поймол этилаётгани сабаб.

Энди бу даъвога жиндак аниқлик киритиш лозим, деб ўйлайман. Чунки бусиз масаланинг туб моҳияти очилмай қолади. Қисқаси, бизнинг новвойлар жамоаси 1985 йили Тошкент вилоят Калинин район нон комбинати 31-цехи сифатида иш бошлаган. 1989 йил 1 июндан бошлаб ижара пудрати асосида фаолият кўрсатишга киришдик. Шу ҳақда 5 йиллик муддатга шартнома ҳам имзоланган. Аввал биз ижара пудрати шароитида ишлашда сал қийналдик. Шунда «Ўзбекбирлашув» ҳузуридаги тармоқ институтининг олий даража (категория)ли иқтисодчиси В. Гиль келиб ҳисоб-китобларимизни тўғри ҳал қилиб берди. Ишларимиз юришиб кетди.

Лекин орадан ярим йил ўтиб нон комбинатига Л. Байдуллаев директор бўлди. Янги директор шартномада кўрсатилган ижара ҳақидан ташқари умумий даромаддан яна 12 фоиз тўлашни талаб қилиб, бу — давлат бюджетига ўтади, деб оёқ тираб олди. Табиийки, биз ижара шартномаси тартибини бузишга рози бўлмадик. Аммо директор шартномани бузишдан тап тортмади.

Бошқа қарорга келдик. Новвойларимиз билан бамаслаҳат цехни шахсий корхона сифатида сотиб олишга жазм этдик. «Партия XX съезди» жамоа хўжалигига қарашли новвойхона биносини 1990 йил 23 августда шахсий мулк сифатида сотиб олдик. Мен юридик ҳужжатларда корхона эгаси саналдим. 1990 йил 1 сентябрда мени меҳнат отпускасига чиқариш баҳонасида сотиб олган корхонамдан қувиб чиқаришди. 10 фарзанднинг отасиман. Олти ойдан бери ишга қўйишмайди. Шу аснода район матлубот жамиятининг нон цехини менга шахсий мулк қилиб берган 99-қарори кучи қаерда қолди?

Икки ой сарсонликдан кейин, яъни ўтган йил 28 ноябрда матлубот жамияти олди-сотди акти тузди. Шунга кўра нон комбинати кассасига 7 ноябрь куни цехдаги асбоб-ускуналар учун пул ўтказдик. Яна сарсонлик бошланди. 1991 йил 10 январда матлубот жамияти раиси Т. Тошпўлатов билан корхонамизда нон тайёрлаш учун ун ва бошқа маҳсулотлар етказиб бериш юзасидан шартнома имзоладик. Аммо шартнома амал қилмаяпти — ҳанузгача маҳсулот етказиб бериш ҳақида чамаси ҳеч ким ўйлаётгани йўқ.

Яна бир иш қилинди. Район ижроия қўмитасининг 14/1 сонли қарори (1991 йил 30 январь)га мувофиқ, нон цехимиз «Саховат» номи билан хусусий ишлаб чиқариш корхонасига айлантирилди. Шу ҳужжатга кўра биз район «Агросаноатбанк»ида шахсий ҳисобимизни очдик, район ички ишлар бўлими рухсати билан муҳр тайёрлатдик. Бироқ шунча ҳужжат аҳолининг нон маҳсулотидаги улушини райондан ажратиб олишга имкон бермаяпти.

Корхона эгаси кўп эшикларни очиб кўргани юқоридагилардан маълум. Лекин қишлоқ аҳолиси узоқ жойлардан нон ташиб келтириш ташвишидан олти ойки халос бўлгани йўқ. Бунга ким айбдор! Бундан нимани тушуниш керак? Эҳтимол, район мутасаддилари ишбилармонликни, ҳукуматнинг кичик корхоналар очиш йўли билан аҳоли эҳтиёжини тузукроқ қондириш ҳақидаги иқтисодий сиёсатини ўзларича шу тариқа талқин этишаётгандир. Уларнинг асл мақсадлари нима ўзи!

Х. ХОЛҚОДИРОВ.

Меҳнат жамоаларида

ХАРИДОРГИР МАҲСУЛОТ

Китоб районидаги халқ истеъмоли моллари ишлаб чиқариш фабрикасининг Аҳад Халилов бошлиқ 2-тўқувчилик цехи коллективи йил бошиданоқ самарали меҳнат қилиб, яхши натижаларга эришяпти. Улар шу кунгача 110 минг сўмлик харидоргир беқасам тайёрлаб, бу соҳадаги уч ойлик режани муддатидан илгари бажаришди.

Меҳнат муваффақиятида Фотима Қобилова, Фароғат Исломова, Ражабой Темирова, Санам Мўминова сингари ишчиларнинг ҳиссаси салмоқли бўлди. Улар кунига 17 метр ўрнига 20-22 метрдан беқасам тўқиб, зиммадаги топшириқларни ошириб уддалашмоқда.

Ҳ. РАҲМОНОВ.

ҲАМКОРЛИК КЕНГАЙМОҚДА

Наманган шойи газламалар ишлаб чиқариш бирлашмаси чет эл фирмалари билан ҳамкорлик алоқаларини кенгайтирмоқда. Бирлашмага қарашли бўёқ ва пардозлаш фабрикаси ишчилари бу борадаги имкониятлардан тўлиқ фойдаланишяпти. Улар Чехословакия, Германия, Польша, Венгрия ва бошқа мамлакат фирмалари билан узвий алоқа ўрнатиб, ишлаб чиқаришга янги хорижий технологияни жорий этишмоқда.

— Бундан бир йил илгари Японияниниг «Киото» фирмаси билан ҳамкорлик шартномасини имзолагандик, — дейди фабрика бош муҳандиси Ю. Маҳмудов. — Унга кўра, японлар маҳсулотга жило берувчи замонавий технологик линияларни корхонамизда ўрнатиб беришлари керак эди.

Яқинда ушбу янги линия ишга туширилди. «Киото» фирмаси вакиллари ускуналардан фойдаланиш сирларини ҳам наманганлик мутахассисларга ўргатишди. Эндиликда самарали меҳнат қилинса, маҳсулот сифатини жаҳон бозори талаблари даражасигача кўтариш мумкин.

Т. СУЛАЙМОНОВ.

КЎКЛАМ ИЛДАМЛИКНИ ТАЛАБ ЭТАДИ

● Республика қишлоқ хўжалиги илғорлари қурултойи бу йил деҳқонларимиз олдида турган долзарб вазифаларни белгилаб берди. Уларни тўлатўкис амалга ошириш ҳар бир жамоа ва давлат хўжалигининг биринчи галдаги бурчидир!

● **Ўзбекистон ССР Президенти ҳузуридаги Вазирлар Маҳкамаси экиш мавсумини муваффақиятли ўтказиш ва чигитнинг энг қулай муддатларда бир текис униб чиқишига эришиш, пахтакорларнинг моддий манфаатдорлигини ошириш учун яна бир катта ғамхўрлик кўрсатмоқда.**

● Ҳар бир пахтакор, механизатор, хўжалик мутасаддиларига экиш-тикиш мавсумини қанчалик юқори сифатли қилиб ўтказишига қараб баҳо берилади.

АНДИЖОН ВИЛОЯТИ. Жалолқудуқ районидаги Карл Маркс номли жамоа хўжалиги деҳқонлари бу йил 180 гектар ерга чигит экишади. Улар ҳар гектар ердан режадаги 28 ўрнига 35 центнердан хирмон кўтаришни белгилашган. Айни кунларда жамоа хўжалиги далаларида иш қизғин. Барча техника воситалари мавсумга пухта шайланди. Ерларни экишга тайёрлаш бобидаги ишлар ҳам ниҳоясига етказилди.

СУРАТДА: жамоа хўжалиги раиси Носиржон Тешаев ва илғор механизатор Турғунбой Ёқубов, ўғли Неъматжонлар билан.

Т. ҲАМРОҚУЛОВ олган сурат.

ЧИГИТ ЭКИЛМОҚДА

Сурхондарёликлар одатда ўрик гуллаши билан чигит экишга киришар эдилар. Бу йилги намгарчилик натижасида чигит экиш бултургидан 10 кун кеч бошланди.

Шунга қарамасдан вилоят пахтакорлари жумҳуриятда биринчи бўлиб чигит сеялкаларини далаларга олиб чиқдилар. Термиз районидаги «Намуна» жамоа хўжалигининг Очил Расулов бошлиқ бригадаси тупроқ тобга келиши биланоқ ерга уруғ сепди. Жарқўрғон, Қумқўрғон ноҳияларида бу ишга уюшқоқлик билан киришилди.

— Бу йил 140 минг 180 гектар майдонга чигит экамиз, — дейди вилоят деҳқончилик-кооператив уюшмасининг бўлим бошлиғи М. И. Камоллиддинов, — Экиш жараёнида ҳар гектар ерга 100 килограммдан аммофос ўғити солаяпмиз. Бу кўчатнинг бақувват бўлиб ўсишини таъминлайди ва кечиккан муддатнинг ўрнини босади, деган умиддамиз. Уруғ асосан суғорилган эгатнинг пуштасига ташланяпти. Чигит экишни ўн беш иш кунида ниҳоясига етказмоқчимиз.

У. ОЛИМОВ.

КОЛХОЗ КОРХОНАЛАРИ

Бозор иқтисодиёти талаблари эпчиллик ва ишбилармонликни ҳам тақозо этяпти. Наманган вилояти Уйчи районининг Ленин номидаги жамоа хўжалигида хотин-қизлар, айниқса, ёшларни иш билан таъминлашга эътибор берилмоқда.

Хўжаликда қатор кичик корхоналар — консерва, маккажўхоридан ширин қаламчалар тайёрлаш, атлас тўқиш каби цехлар самарали фаолият кўрсатиб турибди. Уларда ҳозир 200 нафардан ортиқ ёшлар ўзларига маъқул касб сирларини ўрганиб, анча малакали бўлиб олдилар.

Яқинда яна бир хайрли ишга қўл урилди. Хўжаликнинг 1-бригадасида бўшаб қолган дала шийпони созланиб, полос тўқиш ускуналари ўрнатилди. Бу ерда 30 нафар ёш-яланглар полос тўқишга киришдилар.

СУРАТДА: полос тўқишни қисқа вақтда ўзлаштириб олган ишчи Муяссар Турғунова.

П. АКБАРОВ олган сурат.

Ўзбекистон ССР Президенти ҳузуридаги Вазирлар Маҳкамасида

ҒАЙРАТ КЎРСАТИНГ, ПАХТАКОРЛАР!

Экиш мавсумини муваффақиятли ўтказиш ва чигит энг қулай муддатларда бир текис униб чиқишига эришиш, пахтакорларнинг моддий манфаатдорлигини ошириш мақсадида Ўзбекистон ССР Президенти ҳузуридаги Вазирлар Маҳкамаси фармойиш чиқарди.

1991 йил 1 майга қадар (Қорақалпоғистон Республикасида 10 майгача) барча майдонларда чигитнинг бир текис униб чиқишини таъминлаган хўжаликларни рағбатлантириш учун бозор фондидан ҳар бир пахтакор район учун иккитадан енгил машина ажратилди.

Республика Савдо вазирлигига, Ўзбекбирлашувга 1991 йил 1 майга қадар (Қорақалпоғистон Республикасида 10 майгача) барча майдонларда чигитнинг бир текис униб чиқишини таъминлаган пахтачилик бригадалари ва бўлимларнинг илғорларини рағбатлантириш учун 500 тадан тикув машинаси, холодильник ва кир ювиш машинаси ажратиш топширилди.

Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалиги вазирлиги экиш мавсуми илғорларини рағбатлантириш учун 600 минг сўм ажратганлиги маълумот учун қабул қилинди. Қорақалпоғистон Республикаси қишлоқ хўжалиги вазирлигига, вилоят деҳқончилик-саноат уюшмаларига ва район-шаҳар деҳқончилик-саноат уюшмаларига илғорларни рағбатлантириш тартиби ва шартларини ишлаб чиқиш топширилди.

Экиш мавсуми якунлари 10 майга қадар (Қорақалпоғистон Республикасида 15 майгача) чиқарилсин.

Ўзбекистон ССР Вазирлар Маҳкамасининг фармойишига шарҳ

Бу йилги баҳор ҳавоси қишлоқ хўжалиги экинларини экиш учун тобора кам вақт қолдириб, деҳқонларни шошириб қўймоқда. Бундан ташқари, экинларни энг мақбул муддатларда экиш ва уруғликнинг бир текисда униб чиқиши мўл ҳосил олиш гаровидир. Шуни ҳисобга олиб, республика Вазирлар Маҳкамаси 1 майга қадар, Қорақалпоғистон МССРда эса 10 майгача чигитни энг қулай муддатларда экишни ҳамда барча майдонларда унинг бир текисда униб чиқишини таъминлаган жамоа ва давлат хўжаликлари, бригадалар, ижарачи, пудратчи ҳамда оилавий жамоалар ишлаб чиқариш илғорларини рағбатлантириш тўғрисида фармойиш қабул қилди.

Қорақалпоғистон МССР ва вилоятлар хўжаликларига пахтакор бригадаларни, илғор механизаторларни ва экиш экипажларини рағбатлантириш учун 500 та холодильник, 500 та кир ювиш машинаси ҳамда 500 та тикув машинаси ажратиш мўлжалланган.

Ҳар бир пахтакор районга иккитадан енгил автомашина ажратиш кўзда тутилган. Қишлоқ хўжалик министрлиги илғорларни мукофотлаш учун 600 минг сўм пул ажратади.

Ҳукуматнинг фармойиши бевосита пахтакорларни рағбатлантиришга қаратилган. Бу йил пахта майдонлари қисқаради, ялпи ҳосилни эса ҳосилдорликнинг ўсиши ҳисобига таъминлаш режалаштирилган. Бунда асосий эътибор чигитни ўз вақтида сифатли экишга, уни бир текис ундириб олишга қаратилмоқда.

Амалиётчиларга маълумки, чигитни эрта экиш — ҳосилнинг эрта етилиши, юқори сифатли бўлиши, уни ёғингарчилик бошланмасидан ва одатда четдан ишчи кучи жалб этмасдан йиғиб олинишининг гаровидир.

Экиш-тикиш ишларининг тугалланиши ва чигитнинг бир текис униб чиқиши якунларини вилоятлардаги ҳамда Қорақалпоғистон МССРдаги мутахассислардан ва илғорлардан тузилган комиссиялар чиқариши тавсия этилади, натижалар юзасидан материаллар республика Қишлоқ хўжалиги вазирлигига тақдим этилади.

Ҳар бир вилоятда 10 майгача, Қорақалпоғистон МССР хўжаликларида 15 майга қадар экиш-тикиш мавсуми якунларини чиқариш чоғида барча ишларни бажариш сифатига баҳо беришда ҳар томонлама ёндашиш зарур.

Бунда чигит экилган ҳар бир пайкалда гектарнинг талабга тўла жавоб бериши таъминланганлигига, қаторларнинг тўғри олинганига, уруғлик сарфи нормаларига қандай амал қилинганлигига, ҳар бир қатордаги ғўзаларнинг текислигига ҳамда экишдан аввал ва экиш чоғида минерал ўғитлар солинганига алоҳида эътибор берилсин.

Вилоят, район қишлоқ хўжалиги идораларининг, жамоа ва давлат хўжаликларининг раҳбарлари, мутахассислари бутун майдонда чигитнинг бир текис ва бехато униб чиқиши, уруғликни тайёрлаш, уни қанчалик чуқурликка экиш билан боғлиқ барча агротехника усулларига амал қилиш кузда мўл ҳосил олишнинг гарови эканлигини кенг тушунтирсинлар.

Баҳорнинг бир куни қишнинг ўн кунини боқади, деган ҳикматли сўзларни ҳамиша ёдда тутиш лозим.

Илгари хўжалигимиз иқтисодий заиф бўлгани учун колхозчиларимизнинг моддий турмуши ҳам ўзига яраша эди. Ночорликдан чиқиш йўлларини ахтаришга, жиддий бош қотиришга тўғри келди. Ниҳоят, энг мақбул йўл иқтисодий тараққиётга интилиш эканлигини англаб тадбиркорлик билан иш тутдик.

Ҳар бир сўм ўз ўрнида

Пировард натижа ёмон бўлмаяпти. Ўтган йили давлатга пахта сотиш режасини 104,3 фоизга уддаладик. Етиштирилган ҳосилнинг 80 фоизга яқини биринчи навга топширилди. Шунингдек, давлатга дон, картошка, сабзавот, полиз, мева, узум, сут, тухум, пилла сотиш йиллик режалари ҳам ортиғи билан адо этилди.

Жамоа хўжалигимиз ҳар бир сўмни ўз ўрнида сарфлаганлиги, қолаверса, иш оқилона уюштирилганлиги учун ҳам даромад ёмон бўлмаяпти. Йил якунига кўра, хўжалигимиз 5200 минг сўм даромад олди. 4 миллион 576 минг сўми деҳқончиликдан, қолгани чорвачилик маҳсулотлари етиштиришдан келди. Ишлаган тишлайди, деганларидек ҳалол меҳнат қилганлар яхшигина маош олишди. Бир сўз билан айтганда, колхозчиларимизнинг ўртача ойлиги 160 сўмдан 231 сўмга кўпайтирилди.

Бойлик орттиришнинг сири нимада? Бир оғиз жавоб: иқтисодий таҳлил йўлидан бориш, деб ўйлайман. Шунинг акс-садоси сифатида бир мисолни тилга олмоқчиман. Пахта қабул қилиш пункти ўзимизга тегишли. Пахта тозалаш заводи эса тегирмон ролини ўтайди. Ҳадемай, ўзимиз завод қуриб, пахтамизни ўзимиз ишлаймиз.

Меҳнатдан келса бойлик, турмуш бўлар чиройлик, деганларидек, одамларимиз пешона тери эвазига орттирган маблағларига уй-жой қурмоқдалар, машина сотиб олмоқдалар, тўй қилмоқдалар. Жумҳурият Президенти Фармонига биноан ўтган йили 321 кишига 85 гектар майдон томорқага бўлиб берилди. Бу йил яна 116 кишига 35 гектар ерни томорқага беришни мўлжаллаяпмиз. Ҳозир колхозчилар ана шу томорқаларда ўзлари учун шинамгина уй-жой қуриб олмоқдалар. Биз уларга баҳоли-қудрат қурилиш материаллари етказиб беряпмиз. Шунингдек, 43 кишига 5 минг сўмга яқин ёрдам пули бердик. Президентимиз Фармонини бажара бориб, 159 кишига 331 центнер сомон, 670 центнер беда, 182 центнер буғдой бепул берилди. 1376 центнер арпа, 171 центнер сабзавот, 1845 центнер кўк беда, 11404 центнер сомон ва 2955 бош товуқ колхозчиларга арзон нархларда сотилди.

Колхоз иқтисодиёти юксалган сари қишлоқларимиз ободонлашмоқда. Гагарин номли ўрта мактаб учун 422 ўринли қўшимча бино қурилмоқда. Ҳозирги кунда меҳнаткашларга клуб, почта, омонат касса, ҳаммом, 2 та сартарошхона, 6 та магазин, бичиш-тикиш цехи, 25 ўринли касалхона, 7 та кутубхона, 3 та болалар боғчаси, дорихона, 4 та медицина пункти, 4 та ўрта мактаб намунали хизмат кўрсатмоқда.

Бу йил 800 минг сўмлик қурилиш-монтаж ишларини амалга оширишни мўлжаллаяпмиз. Хўжалик ҳисобидан қариялар чойхонаси, хонадонларни телефонлаштириш, йўл, медицина пункти, пахтани қайта ишлайдиган завод қурилишини мўлжаллаяпмиз. Айни кунларда ана шу мақсад йўлида ҳаракат қилмоқдамиз.

Ш. САТТОРОВ,
Қамаши районидаги «Партия XXII съезди» жамоа хўжалиги раиси.

ОРЗУГА ЯРАША ШИЖОАТ

● **Баҳорнинг бир куни қишнинг ўн кунини боқади. Кўкламнинг ҳар бир дақиқаси ғанимат эканлигини фидойи ва танти деҳқонларимизга тушунтириб ўтиришнинг ҳожати йўқ.**

Колхозимиз аъзолари, механизаторлари ўтган йили бир минг гектар майдонга чигит экиб, унинг ҳар гектаридан 31,4 центнердан ҳосил кўтардилар.

Бу йилги мўлжалимиз ҳам ундан кам эмас. Эрта кўкламдаёқ тайёргарлик ишларини авж олдириб юбордик. Пахта ва бошқа қишлоқ хўжалик маҳсулотларидан қанча мўл ҳосил олсак, колхоз экономикаси, колхозчиларнинг турмуш фаровонлиги ҳам шунчалик юксалиб боради. Буни хўжалигимиздаги ҳар бир ёшу кекса чуқур ҳис этмоқда.

Пахта тайёрлаш режа ва топшириқларини муттасил ошириб бажаряпмиз. Бу йил ҳам орзумиз катта. Ҳозирги ҳаракат ҳам шунга яраша бўляпти: экиш-тикишни намунали ўтказишга ҳамма нарса шай!

О. КАМОЛОВА,
Амударё районидаги Крупская номли жамоа хўжалиги раиси, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони.

«Совет Ўзбекистони» материаллари изидан

«ИШЧИ ҚЎЛЛАР ҚАДРИГА ЕТЯПМИЗМИ?»

Рўзномамизнинг шу йил 25 январь сонида чоп этилган юқоридаги сарлавҳали мақолада Сирдарё вилоятида меҳнат ресурсларидан фойдаланиш борасидаги ижобий ишлар билан бир қаторда ишга яроқли аҳолини ижтимоий фойдали меҳнатга тортишдаги нуқсонлар кўрсатиб ўтилганди.

Ушбу мақола юзасидан тегишли ташкилотлардан расмий жавоблар олинди.

СИРДАРЕ ВИЛОЯТИ ПАРТИЯ ҚЎМИТАСИ:

— Мақола вилоят ижроия қўмитаси, режалаштириш комиссияси, меҳнат ва ижтимоий масалалар, маҳаллий саноат бошқармаси раҳбарлари иштирокида вилоят партия қўмитасида атрофлича муҳокама қилинди. У ҳаққоний ёзилган, вилоят ҳудудида ишчи кучларидан фойдаланиш унумдорлигини оширишда бизга катта ёрдам беради, деб ўйлаймиз.

Дарҳақиқат, вилоятда охирги ўн йил ичида аҳоли сони 22 фоиз ўсган бўлса-да, меҳнат ресурслари 33,7 фоиз кўпайган. 1991-1995 йилларда уларнинг сони 57 минг кишига етиши кўзда тутилмоқда. Мақолада таъкидланганидек, ҳозирги кунда вилоятда 18 минг киши иш билан таъмин этилмаган. Шуни назарда тутиб, вилоятда «Иш билан таъминлаш» дастури ишлаб чиқилди, ва у вилоят ижроия қўмитаси қарори билан тасдиқланди. Дастурда ҳар бир шаҳар, ноҳияда меҳнат ресурсларидан иложи борича тўлиқроқ фойдаланиш кўзда тутилган.

Беш йил давомида вилоятда 60 га яқин янги саноат корхоналари, кичик цехлар ва филиаллар қурилиши, маҳаллий саноат бошқармаси томонидан янги саноат комбинатлари ташкил қилиш мўлжалланган. Бундан ташқари, корхоналарнинг смена коэффициентини ошириш билан ҳам меҳнаткашларни ишга жойлаштириш кўпаймоқда. Охирги икки йилда қатор саноат корхоналарининг ва уларнинг цехлари ишга туширилди, 9 та шаҳар ва ноҳия саноат комбинатлари ташкил қилинди, уйда меҳнат қилувчилар сони анча кўпайди. Натижада 5 мингга яқин ишчи ишга жойлаштирилди.

Аммо аҳолининг табиий ўсиш суръатларини ҳисобга оладиган бўлсак, бу ҳали жуда кам. Шу йил январь ойида вилоят партия қўмитаси котиблари мажлисида вилоят ижроия қўмитасининг маҳаллий саноат, маиший хизмат кўрсатиш, меҳнат ва ижтимоий масалалар бошқармалари коммунист-раҳбарларининг бозор иқтисодиётига ўтиш шароитида аҳолини иш билан таъминлаш бўйича ҳисоботлари эшитилди. Уларнинг бу йўналишдаги ишлари етарли эмас, деб топилиб, масъул ўртоқларининг зиммасига муҳим ижтимоий масалани ечишни тезлатиш вазифаси юклатилди. Вилоят партия қўмитасининг ташаббуси билан жумҳурият Маҳаллий саноат вазирлиги вилоятимиз маҳаллий саноатини яқин икки йилда ривожлантириш бўйича аниқ тадбирлар белгилади. Унда 1,5 мингдан ортиқ аҳолини иш билан таъминлаш кўзда тутилган.

Ҳозирги кунда вилоят матлубот жамиятининг режаси бўйича 1991—1995 йилларда сабзавот, мева ва полиз маҳсулотларини қайта ишлаб, 12 миллион шартли банка консерва ишлаб чиқарадиган корхоналарни ишга тушириш мўлжалланган. Бундан ташқари 2,2 минг тонна маҳсулот сақлайдиган омборлар қуриш режалаштирилган.

Лекин мақолада тўғри таъкидланганидек, Ховос ноҳияси ҳудудида аҳолини иш билан таъминлаш оғирлигича қолмоқда. Ноҳиянинг тоғолди қишлоқларида доимий иш билан таъминланмаганлар сони 2,5 мингдан ортиқроқдир. Шуни назарда тутиб, Баландчақир қишлоғидаги Гулистон тикув фабрикасининг филиалини 1993—1995 йилларда кенгайтириш кўзда тутилган. Уни амалга оширишда Енгил саноат вазирлиги ўзига боғлиқ ишларни тезроқ амалга оширади, деган умиддамиз.

Ҳудудда маҳаллий қурилиш материаллари, айниқса, цемент, оҳак ишлаб чиқариш учун етарли хом ашё бор. Бунинг учун жумҳурият Бинокорлик материаллари саноати, Маҳаллий саноат вазирликлари, аҳолига маиший хизмат кўрсатиш концерни тоғолди қишлоқларининг ишсиз аҳолисини иш билан таъминлаш муаммосини ҳал этишда ёрдам кўрсатса мақсадга мувофиқ бўлур эди.

Мақолада кўтарилган долзарб, ечимини кутаётган муаммоларнинг ҳал қилиниши вилоят партия қўмитасининг доимий назоратига олинган.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ЕНГИЛ САНОАТ ВАЗИРЛИГИ:

— Мақолада Сирдарё вилоятида аҳолини иш билан таъминлаш муаммолари кўтарилган. Ана шу масалани ҳал этиш учун вазирлик бир неча йиллардан бери маълум ишларни амалга оширмоқда.

Аҳолини иш билан таъминлашни яхшилаш мақсадида Гулистон тикувчилик ишлаб чиқариш бирлашмасини реконструкция қилиш ва унинг жойлардаги филиалларини кенгайтириш бўйича ишлар олиб борилмоқда. Натижада филиалларда ишлайдиган ишчилар сони 1987 йилдагига нисбатан 200 кишига кўпайди. 2-«Боёвут» совхозида тикувчилик фабрикаси қуриш учун лойиҳалаш ишлари бошланди.

Яқинда республика Енгил саноат вазирлиги томонидан Гулистон тикувчилик ишлаб чиқариш бирлашмасининг Баландчақир филиалида ўрнатиш учун зарур бўлган технологик ускуналар ажратиш масаласи ҳал этилди. Янги фабриканинг қурилишини келгуси беш йилликда амалга ошириш мўлжалланмоқда.

Тармоқнинг ишлаб чиқариш корхоналари бозор иқтисодиётига ўтиши муносабати билан янги филиалларни қуриш ва эскиларини кенгайтириш корхоналарнинг маблағлари ҳисобига амалга оширилди.

НОМ ҲАМ ЗИЙНАТ

Бирон кўчани ёки мактабни «Дашт» деб номлаш мумкинми? Замонанинг зайлини кўрингки, Шарғун шаҳридаги битта дурустгина кўча кўп йиллардан бери «Дашт», аниқроғи «Степная» деган ном билан юритилиб келди.

Шаҳар Кенгашининг кейинги сессияларидан бирида шу кўчанинг номини ўзгартиришга ва Турғун Умаров номи билан аташга қарор қилинди. Турғун Умаров шу кўчада яшаган. Қирқ йил ўқитувчи бўлиб ишлаган. Кўчадошларининг ҳурматини қозонган одам эди.

«Заречная», «Вокзалная» (шаҳарда вокзал бўлса кошки эди) деб аталадиган кўчалар ҳам Абдураҳмон Жомий, Ҳамид Олимжон номлари билан юритиладиган бўлди. Айниқса айрим кўчаларга Афғонистон тупроғида шаҳид бўлган азиз фарзандлар Жума Тоғаев ва Зиёдулла Норматовлар номи берилганлиги шарғунликларга ғоят маъқул тушди.

О. УСАНОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

ДУРКУН ҚЎЗИЛАР

Пайариқ районидаги Киров номли давлат хўжалигининг отарларида қўзилатиш мавсуми соз ва беталофат ўтказилмоқда. Совлиқлардан дуркун қўзилар олиниб, уларнинг асосий қисми ўстиришга қолдириляпти. Хўжаликнинг учинчи агроучасткаси чорвадорлари мусобақада пешқадамлик қилишяпти. А. Халилов, Т. Тўлаганов, Қ. Худойқулов бошлиқ отарларда кунига 40—45 совлиқ қўзиламоқда. Ҳозиргача ҳар 100 бош совлиқ ҳисобига 105 тадан қўзи олинди.

Я. НУРИДДИНОВ.

Жиззах районидаги Ҳамид Олимжон номли давлат хўжалигининг Маманбой Қобилов етакчилик қилаётган ем-хашак бригадасида 210 гектар майдонда беда экиш якунланмоқда.

СУРАТЛАРДА: механизатор Ғофуржон Тожибоев ва бедани экиш пайти.

У. ҚУШВОҚОВ олган сурат.

• Бозор иқтисодиёти ва ҳаёт

ҲАЛОЛЛИК— САВДО-СОТИҚ ФАЗИЛАТИ

Инсонлар учун ўн беш аср бурун Ислом дини пайдо бўлганда, бозор муносабатлари кенг йўлга қўйилган давр эди. Жаҳон мамлакатлари ўртасида савдо-сотиқ ишлари давр шароитига қараб олиб бориларди. Ўрта Ер денгизи ҳавзасида жойлашган халқлар Буюк ипак йўли орқали, Ўрта Осиё ва Ҳиндистон орқали ҳатто Хитой билан савдо қилардилар.

ИСЛОМ даврида тижоратлар янада ривожланди, Макка шаҳри ўша вақтда ҳам муҳим савдо марказларидан бири эди. Маккада яшовчи катта қабила — Қурайш мазкур савдо муносабатларини бошқарар эди. Бу ҳақда Қуръони каримнинг бир юз олтинчи «Қурайш» сурасида, уларнинг ҳар йили ёзда Шом (Сурия) ва қишда Яман билан қиладиган савдо-сотиқ ишларини Оллоҳнинг неъмати деб таърифлайди, чунки Шомдан ғалла ва кийим-кечак келтирилса, Ямандан асал ва хушбўй ашёлар келтириларди. Савдо-сотиқ ва бозор муносабатлари ўша вақтда то ислом давригача ривож топган бўлса-да, унинг нуқсонларини бартараф қилиш ва буни янги поғонага кўтариш мусулмонлар зиммасига тушди. Бу даврда бозор муносабатлари янада кенгроқ ривожланди. Шариат таълими бўйича бозор иқтисодиёти хусусий ёки муштарак мулк, тижорат ва ҳунармандчилик корхоналарига эга бўлиш орқали амалга ошади. Шунинг учун Ислом фиқҳий қонунлари мана шу айтилган иқтисод асослари негизида қурилгандир, бу демак шариат қонунлари хусусий ва муштарак мулкларга тааллуқли ҳар хил ҳолат ва кўринишлардаги масалаларни ҳал қилиб келди.

Қуръони карим ва пайғамбар ҳадислари таълимоти бўйича, савдо-сотиқ ва бозор муносабатлари мутлақо ҳалоллик ва беэҳтиросликка асосланиши керак, акс ҳолда унинг баракаси бўлмайди, яъни халқ учун унинг нафи ва фойдаси камаяди.

«Нисо» сурасида мол-мулкларингизни ўзаро ботил (бузуқ) йўл билан еманг, фақат ўзаро розилик асосида савдо-сотиқ йўли билан (енг) деб буюрилган. Буюк аждодларимиздан аллома Жорулло Замахшарий ўзининг «Ал-Кашшоф» номли китобида бу оятни тавсиф қилиб, тижорат инсониятнинг аксари ризқ-рўзисига сабаб бўлгани учун икки тарафнинг, яъни сотувчи ва харидорнинг розилиги асосида амалга ошади, шунинг учун у зўравонликка асосланмаслиги керак, дейди. Мажбуран ва зулм йўли билан бирон нарсани паст нарх билан сотиб олиш ва бировга сотиш нотўғри эканлигини бу оят исботлайди ва у умуман мусулмонлар жамоаларида асосий қоида бўлиб қолган. Буюк аждодларимиздан бўлмиш бухоролик аллома Абу Бакр Муҳаммад ибн Абул фазл Сарахсий ўзининг 30 жилдлик «Ал—Мабсут» номли қонуншунослик ва унинг назариясига бағишланган асарида исломгача бўлган даврда рибо (судхўрлик)ни ҳам савдонинг бир хили деб ҳисоблар эдилар, зулмнинг бир нави бўлгани учун Қуръони карим уни ҳаром қилди ва фақат жамият эҳтиёжини акс эттирувчи асосий муомала тарзида ҳалол савдони эътироф қилди, деб баён қилади. Шу билан бирга, дини Ислом шариатда ҳаром деб саналган ашёлар: маст қилувчи нарсалар ва чўчқа гўшти ҳамда бошқа йиртқич ҳайвонлар гўшти билан савдо қилишни мусулмонларга ман қилди.

Фиқҳ (шариат қонунлари) китобларида савдо-сотиқ ишларига бағишланган жуда кўп ҳолатлар Қуръони карим ва Ҳадислар таълимоти ҳамда миллий-маданий анъаналаримиз (қиёс, урф) асосларида мукаммал ишлаб чиқилдики, улар фақат Ўрта Осиё халқлари учун эмас, балки барча мусулмон халқлари ҳаётида муҳим аҳамият касб этди ва ҳозиргача бу қонун-қоидалар чет элларда амалдан қолган эмас. Маълумки, савдода ҳалоллик ишончга олиб келади. Шунинг учун, Қуръони карим оятларида тарозидан уриб қолувчилар ва товарнинг айбини яшириб сотувчилар қаттиқ қораланган. Чунки, бунга йўл қўювчилар ўзини ҳам ва ўз корхонаси, эл-улусини ҳам бадном қилади, бозор иқтисодиёти эса бундай қалбакичиликни ҳазм қила олмайди. Ҳозирги дунё мусулмонларининг қарийб ярмини ташкил қилган Ханафий мазхаб асосчиси имом Аъзам Абу Ханифа ал-Нуъмон буюрадилар-ки, бозорда сотиладиган товарнинг айби ва нуқсони кўрсатиб қўйилиши керак, бу бир ёқдан сотувчининг ҳалоллик фазилатини тобора яхшиласа, иккинчи томондан халқ ичида унга бўлган ишонч кучайиб боради. Қайси бир жойда савдода бир-бирини алдаш ва кўзбўямачилик кучайса, ўша жойдан барака кўтарилади дейдилар.

Афсуски, бугунги бозорларимиздаги ва дўконлардаги ҳолат бу талабдан жуда узоқда қолиб келмоқда. Ҳозирги замонамизда тезлик билан тараққий этаётган баъзи давлатлар тимсолига қарамоқчи бўлсак, мутлақ ҳалоллик ва маҳсулотни пухта қилиб ишлаш орқали тараққиётга эришяптилар. Ҳолбуки, Ислом дини мусулмонларни бундай ҳалоллик ва ўз касбини пухта эгаллашга чақириб келади. Мусулмонлар бу олий даражага бир вақтлар эришган эдилар. Самарқанд, Бухоро ва Хоразмда ясалган шиша-ойна, қоғоз ва газламалар дунёнинг кўп мамлакатларида юқори баҳода сотилар эди. Бир вақтлар юксак даражага етган халқ ҳозирги замонда ҳам унга эришишга қодирдир. Мусулмон киши ўз касб-ҳунарини пухта эгаллаши айниқса, зарурдир, чунки пухта ва чидамли қилиб ясалмаган жиҳозлардан кишилар азият чекадилар, бировга азият бермаслик эса савобли ишдир. Бозор муносабатларига тепадан туриб аралашмаслик Ҳадиси шарифларда ўз аксини топган.

Саҳобалар Расулуллоҳга бир кун: «Бозорларимиздаги ошлиқ, мева ва сабзавот нархлари ошиб кетмоқда, нархларни чегараласак», деб таклиф қилганларида, улуғ пайғамбаримиз: «Бозор нархларини чегаралаб бўлмас, чунки Оллоҳ таоло уни оширувчиси ва пасайтирувчисидир», дедилар. Бунинг мазмуни шуки, агар ҳосил кўп бўлса, бозор нархи ҳам ўзича пасайиб кетаверади ва тепадан туриб зўравонлик билан нархлар чегараланганда эса, нарх янада баландга кўтарилиши мумкин.

Халқимизда қадимдан бирон шаҳарнинг турмуши қандай эканлигини билмоқчи бўлсанг, бозоридаги нарх-навони бил, деган мақол бор. Бозорда инсоф ва адолат мавжуд бўлса, кишиларнинг диёнати бор ёки йўқ эканлигидан далолат беради. Яна бир Ҳадиси шарифда бу масалада: «Кимки бизга, (яъни мусулмонларга) қалбакилик қилса, у мусулмонлар жамоасидан эмас, дейилган. Шундан аён бўладики, кишиларга қалбакилик билан савдо-сотиқ қилган киши гуноҳкорлардан, деб ҳисобланади.

Шу билан баробар, Ҳадисларда ва фиқҳ китобларида ошлиқ ва шу каби ғизоъларни эҳтикор (монополия) қилиб, уларни атайлаб қимматлаштириш катта гуноҳлардан, деб таъкидланган. Ҳазрат Расулуллоҳ: «Юртимизда бўлмаган ашёларни четдан келтириб сотувчилар савобга эга бўладилар ва эҳтикор қилувчилар Оллоҳ раҳматидан маҳрумдирлар», дейдилар.

Савдо-сотиқнинг ҳалоллик асосида олиб борилиши ҳақида буюк муҳаддис имом Бухорий ўзининг «Жомеъас—Саҳиҳ» асарида шундай дейди: «Сигир, қўй ва туя каби ҳайвонларни бозорга олиб чиқиб сотишдан илгари уларни атайлаб 1—2 кун соғмай елинини каттайтириб харидорга кўрсатиш шариатда ҳалол иш эмас», дейди (2-жилд, 13-бет).

Ҳар қандай тузумнинг ҳам ижобий, ҳам салбий томонлари мавжуд бўлганидек, бозор иқтисодиётида ҳам шундай фазилат ва нуқсонлар бор. Бозор иқтисодиётига ҳамиша ҳамроҳ бўлган нуқсон — бу айрим хўжалик ва муассасаларнинг синиши ва касодга учраши орқасида ишсизликнинг кўпайишидир. Бу борада мисрлик олим Фатҳий Усмоннинг «Исломий тафаккур ва тараққиёт» номли китобида айтишича, ишсизликни камайтириш давлатнинг вазифасидир, чунки оилани боқиш муқаддас бурч ва унинг ҳақида ғамхўрлик қилиш энг аввало давлат зиммасидадир.

Абдулғани АБДУЛЛОҲ,
Тошкент вилояти бош имом хатиби.

• САНЪАТ ОЛАМИДА

«ТОҲИР ВА ЗУҲРА»НИНГ ҚАЙТА ТУҒИЛИШИ

Севги ва муҳаббат достони — «Тоҳир ва Зуҳра»ни театр саҳнасида ҳам, кино экранларида ҳам кўп кўрганмиз. Тоҳир арияси кўпчиликка ёд бўлиб кетган. Бу буюк асарни Ўзбекистон ССР халқ шоири Собир Абдулла халқ эртаклари асосида яратган эди.

Республика халқ артисти Тўхтасин Жалилов эллик йил аввал унга куй басталаб саҳналаштирган. Ўша кезларда бу асар Андижон вилоят мусиқали драма ва комедия театри саҳнасида ҳам қўйилган эди.

Таниқли санъаткорлар Аббос Бакиров, Асад Исматов, Машрабжон Юнусов, Айсар Иброҳимов, Шаҳодат Раҳимова, Қамара Бурнашева ва бошқалар уни қиёмига етказиб талқин этишди. Андижонлик санъат мухлислари «Тоҳир ва Зуҳра»ни бир неча йил завқу шавққа тўлиб томоша қилишганди.

Йиллар ўтгач, театр ижодий жамоаси ўзининг 70 йиллик тўйи олдидан бу буюк асарни яна саҳнага олиб чиқди. Бу, театр тарихида яна бир ёрқин саҳифа бўлди. Бу — тўйга муносиб тўёна деса арзийди.

Театр бош режиссёри Жавлон Тошхўжаев бутун маҳорати, меҳри ва истеъдодини драмани саҳналаштиришга сарфлаб, катта муваффақият қозонди. Спектаклнинг муваффақиятли қўйилишида асосан икки омил катта роль ўйнаган. Биз Фароғатхоним, Ҳабибахоним ижро этган Зуҳра арияларини кўп эшитиб, кўп олқишлаганмиз. Лекин Шарофатхон Тожибоева айтган Зуҳра қўшиқлари воқеага уйғунлашиб кетганлиги, овознинг бенуқсонлиги, мунгли пардаларда оҳангнинг тўғри юракка бориши билан ажралиб туради.

Иккинчи омил шуки, асарда техник воситалардан ўринли фойдаланилган. Фонограмма сўзи кўпчиликнинг ғашига тегадиган бўлиб қолган. Лекин саҳна асари учун бу жуда ўринлидир. Қаҳрамонлар қўшиқ айтганда образ ҳолатидан чекиниб, беихтиёр микрофонга яқин келадилар. Қўшиқларнинг кучайтирилган товуш билан айтилиши томошабинларга чинакам хуш ёқади.

Саҳна безаклари ҳам алоҳида эътиборга лойиқдир. Бунда таниқли рассом В. Лигайнинг хизмати бениҳоя. У ҳар бир кўринишга мос манзаралар танлаган. Тоғу тошлар, боғлар, гулзорлар, дарё соҳиллари гўзал ва табиий. Бу манзаралар томошабинларга ҳузур бағишлайди.

Томошабинлар янги спектаклни қувонч билан кутиб олишди. Санъат мухлислари тағин илгарилари бўлганидек гуруҳ-гуруҳ бўлиб томошага кела бошладилар.

Хуллас, театр ижодий жамоаси «Тоҳир ва Зуҳра» драмасини қайта саҳналаштириб яхши иш қилди.

А. ҚУРОНБОЕВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

• Спорт •

ЧИМ ХОККЕЙ:

ЧАВГОН ЎЙНАТИБ

• Хоккейчи аёллар ўртасида мамлакат чемпионати бошланди.

Бу сафар 12 команда уч гуруҳга бўлиниб, ўзаро баҳслашмоқда.

Дастлабки икки тур учрашувларидан кейин гуруҳларда ўзига хос сараланган пешқадам иккитадан жамоа бирлашиб, медаллар учун курашни давом эттириш имкониятига эга бўлади. Биринчи гуруҳга «Андижанка», Тошкент вилоятининг «Политотдел», Бухоронинг «Технолог» ҳамда Олмаотанинг «Связист» жамоалари киритилди. Иккинчи гуруҳ Москва жисмоний тарбия институти, Гродноннинг «Ритм», Бокунинг «Связист», Москва вилоятининг «Родник» жамоаларидан таркиб топди. Учинчи гуруҳ Бориспольнинг «Колос», Киевнинг «Роксолана», Суминнинг «Буревестник», Тираспольнинг «Тиротекс» командаларидан тузилди.

Эркаклар командалари ҳам 12 та бўлиб икки гуруҳда ўйнайдилар. Эртага биринчи тур ўйинлари бошланади. Андижонда Олмаотанинг иккита «Динамо» жамоаси, шунингдек Васильков шаҳрининг «Искра», Бокунинг «Азинефтехим», «Раздан» ҳамда майдон эгаларининг «Звезда» командаси хоккейчилари илк бор чавгон ўйнайдилар.

ВОЛЕЙБОЛ:

ҒОЛИБЛАР АНИҚЛАНДИ

• Украина пойтахтида эркаклар командалари ўртасида СССР халқлари X спартакиадаси дастури бўйича мусобақалар якунланди.

Чемпионлик учун Украина ва Россия жамоалари ўзаро баҳслашдилар. Учрашувда майдон эгалари 3:0 ҳисобида устун келиб, тўртинчи марта спартакиада ғолиби бўлишди. Учинчи ўрин Қозоғистон волейболчиларига насиб этди. Жумҳуриятимиз йигитлари имкониятлар даражасида баҳс юритолмадилар. Вакилларимиз тўққизинчи ўрин билан қаноатланишди.

ЯШИЛ МАЙДОНЛАРДА

• ДИНАМОЧИЛАР УСТОЗИ. Валерий Ғаззаев пойтахт динамочиларига катта тренер этиб тайинланди. Таниқли футболчи, халқаро классдаги спорт мастери ҳаётида янги саҳифа очилди. 36 ёшли футбол мутахассиси ўтган йили Владикавказ спартакчиларини олий лигага олиб чиқиб, эътибор қозонганди. У ўтган мавсум якунига кўра «Совет командаларининг яхши тренери» номига сазовор бўлган.

• НАФС ҚУРБОНИ. Машҳур футболчи Диего Армандо Марадона ҳаётида ташвишли кунлар бошланди. Унинг шартнома асосида Италия кубоги ва чемпионатида қатнашиши ман этилди. «Наполи» клубининг ўйинчиси нотабиий куч-ғайрат бахш этувчи дори-дармонлардан фойдаланганликда айбланмоқда. Марадона тақдири яқин орада тартиб-интизом комиссияси томонидан узил-кесил ҳал қилинади.

ШАТРАНЖ ОЛАМИДА

САККИЗ ТАРАФДОР

Ўтган йилнинг кузида Нью-Йоркда бошланиб, Франциянинг осойишта шаҳри Лионда йилнинг сўнгги оқшомигача, яъни салкам 3 ой давом этган улкан баҳсда узлуксиз бешинчи бор Каспаров билан Карпов куч синашгани ва атиги бир очко устунлиги билан Каспаров ўз унвонини сақлаб қолгани шинавандаларга маълум. Шу воқеадан атиги бир ой ўтгач тождор билан 1992 йили яккама-якка куч синашиш йўлида жонбозлик кўрсатаётган гроссмейстерларнинг еттитаси сараланиб бўлди.

Еттита нимчорак финал баҳсларида 14 халқаро гроссмейстер гуруҳларга бўлиниб, ўзаро беллашди. Низомга кўра, ҳар бир нимчорак финалда иштирокчилар 8 тадан партия ўйнашлари белгиланган эди. Баъзилар учун бу кўплик қилган бўлса, айримлар учун орани очиқ қилишга камлик қилиб қолди. Чунончи, львовлик ёш гроссмейстер Василий Иванчук 5 учрашувдаёқ ниятига етди. Ленинградлик А. Юдасинни 4,5:0,5 ҳисобида «эзиб» ташлади. Ҳиндистонлик ёш шахматчи В. Ананд билан А. Бареев Мадорас шаҳрида учрашдилар. Шахмат ватани ҳисобланувчи Ҳиндистон вакили 4,5:2,5 ҳисобида устун келиб, ватандошларини беҳад қувонтирди. Голландиялик Ян Тимман билан германиялик Р. Хюбнер учрашувида ҳам шундай ҳисоб қайд қилинди. В. Корчной — Д. Сакс, Н. Шорт — Ж. Спилмен, Б. Гельфанд — А. Николич ва А. Юсупов — С. Долматов баҳслари белгиланган муддатда 4:4 натижа берганлиги туфайли қисқартирилган вақт назорати билан яна иккитадан қўшимча партия ўйнадилар. Унда номлари биринчи зикр этилганлар ғолиб чиқди. Улар сафига А. Карповнинг ҳам кириши олдиндан белгилаб қўйилган эди.

Шундай қилиб, халқаро шахмат федерацияси иштирокчиларнинг рейтинг-даражасини ҳисобга олган ҳолда уларни тўртта чорак финал гуруҳларига ажратди. Бинобарин Карпов билан Ананд, Гельфанд билан Шорт, Иванчук билан Юсупов ва Тимман билан Корчной беллашадиган бўлди. Шу йилнинг август ойида Бельгия пойтахти Брюссель шаҳрида ўтадиган бу тўрттала беллашувнинг ғолиблари ярим финал баҳсига йўлланма оладилар.

БУНАҚАСИ СИРА БЎЛМАГАН

Испаниянинг Линарис шаҳрида давом этган халқаро турнирда тождор бошлиқ барча шахмат юлдузлари қатнашгани унинг ўртача рейтинг-даражасини 2.650 очкодан ҳам кўтариб юборди. Бу халқаро шахмат федерациясининг 17-тоифасига тенг бўлиб, шу пайтгача бундай мусобақа сира ўтказилмаган эди.

Баҳслар бошланиши биланоқ сира кутилмаган натижалар рўй берганини айтмайсизми? Биринчи куни Каспаров, эртасига эса Карпов мағлуб бўлиб турибди-да. Авваллари ҳеч қачон тождору унинг барча рақиблари битта мусобақага тўпланмаган эди. Шу боис кураш ниҳоятда ва антиқа тарзда ўтди. Дастлабки саккиз турдан сўнг мамлакат чемпиони Александр Белявский 6,5 очко жамғариб, карвонбошиликни қўлдан бермай келган бўлса, ундан ярим очко ортда борган ёш тож тарафдори Василий Иванчук ҳам шитоб билан олға интилди. Жаҳон чемпиони Г. Каспаров ўзини анча ўнглаб олди. Афсуски, А. Карповнинг ўйинлари унчалик қовушмади. Лекин унинг Каспаров билан учрашуви кўпчиликда қизиқиш уйғотди. Буниси улар ўртасидаги 156-ўйин бўлиб, дуранг билан якунланди. Ҳаммаси бўлиб, Каспаров 23 марта, Карпов эса 20 марта ғалаба қозонган. Қолган 103 тасида томонлар дурангга имзо чекишган. Баҳс якунида 13 имкониятдан 9,5 очко тўплаган В. Иванчук ғалаба қозонди. Г. Каспаров (9 очко) билан А. Белявский (8 очко) иккинчи ва учинчи бўлишди.

УЧ КАРРА ЧЕМПИОН

Ўзбекистоннинг биринчи чемпиони ва ёшларнинг дастлабки устозларидан бири Азмиддин Хўжаевнинг таваллуд топганига кўп ўтмай 100 йил тўлади.

Яқинда жумҳурият шахмат клубида Ўзбекистон чемпионати якунланиб, устоз Азмиддин Хўжаев хотираси яна бир бор ёдга олинди.

Икки ҳафталик қизғин курашлар оқибатида мусобақани бир текисда ва кўтаринки руҳ билан ўтказган А. Ненашев 10 имкониятдан 8,5 очко жамғарган ҳолда биринчи ўринни эгаллади. Бу шахматчилар отахони, жаҳон собиқ чемпиони М. Ботвинникдан ўз вақтида сабоқ олган Ненашевнинг Ўзбекистон биринчиликларида учинчи бор ғолиблик супасининг юқори поғонасига кўтарилишидир.

Чирчиқлик ёш шахматчи, политехника илмгоҳининг талабаси Сайдали Йўлдошев умидли вакилларимиздан. У кумуш медаль совриндори бўлди. Учинчи мукофот С. Загребельнийга тегди. Мусобақа СССР халқлари ёзги спартакиадасига тайёргарлик босқичларидан бирига айланди.

М. МУҲИДДИНОВ.

● БЎЛАЖАК РАҚҚОСАЛАР. (Тошкентдаги Н. Островский номли пионер ва ўқувчилар саройининг «Юлдузча» дастасининг қизлари). Р. АЛЬБЕКОВ олган суратлар.

ЭЪЛОН ВА БИЛДИРУВЛАР

ЎЗБЕКИСТОН ССР ХАЛҚ ТАЪЛИМИ ВАЗИРЛИГИ
БУХОРО ИНДУСТРИАЛ ПЕДАГОГИКА ТЕХНИКУМИ
1990—1991 ЎҚУВ ЙИЛИ УЧУН
ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Кундузги бўлимда қишлоқ хўжалигини механизациялаш, ишлаб чиқаришда — пайвандлаш технологияси, саноат—граждан қурилиши ихтисосликлари бўйича мутахассисликлар тайёрланади.

Техникумга ёши чекланмаган, умумий ўрта маълумотли совет армиясидан қайтган, ҳунар билим юртини, ўқув ишлаб чиқариш мактабларини битирган йигит ва қизлар қабул қилинади.

Тракторчи машинистлар, трактор, автомобиль ва қишлоқ хўжалик машиналари ремонти бўйича разрядли чилангарлар, трактор далачилик бригадаларининг бригадирлари, машина-трактор паркида техник-назорат ўтказувчи мастерлар, электр-газ пайвандчилар ва қурилиш бўйича — дурадгорлар, ғишт терувчилар, бўёқчи-сувоқчилар, техник-қурувчилар, техник-технологлар ишлаб чиқариш мастерлари тайёрланади.

ЎРТА МАЪЛУМОТЛИЛАР 15 июлдан 25 июлгача қуйидаги фанлардан имтиҳон топширадилар:
Ўзбек тили ёки рус тилидан (диктант), математика (ёзма), ўз ихтисоси бўйича синаб кўрилади.

Ўқиш муддати ўрта маълумотлилар учун 2 йилу 10 ой.

Техникумнинг кундузги бўлимига қабул қилинганлар стипендия, уч маҳал овқат, ёзги ва қишги кийим-бош, махсус иш кийими ва дам олиш кунларида кийиш учун оёқ кийимлари, ётоқхона жиҳозлари билан бепул таъминланадилар.

СИРТҚИ БЎЛИМДА: қишлоқ хўжалигини механизациялаш, ишлаб чиқаришда пайвандлаш технологияси бўйича мутахассислар тайёрланади

Техникумга кирувчилар қуйидаги фанлардан имтиҳонлар топширадилар:

Қишлоқ хўжалигини механизациялаш бўлимига кирувчилар учун: она тили ва адабиёт (диктант), **математика** (ёзма).

Ишлаб чиқаришда— пайвандлаш технологияси бўлимига кирувчилар учун она тили ва адабиёт (диктант), **математика** (ёзма).

Барча мутахассисликлар бўйича ўқиш муддати — 2 йилу 10 ой.

Аризалар 1 июндан — 15 июлгача қабул қилинади.

Кириш имтиҳонлари 15 июлдан — 25 июлгача ўтказилади.

Ўқувчилар сафига қабул қилиш 26 июлдан — 1 августгача.

Ўқишга кириш учун қуйидаги ҳужжатлар керак: директор номига ариза, (танланган мутахассислиги кўрсатилган ҳолда) маълумоти ҳақидаги ҳужжат (асл нусхаси), вилоят, ноҳия ва шаҳар халқ таълими бошқармаларининг бириданйўлланма, меҳнат дафтарчасининг нусхаси, соғлиғи ҳақида справка (086/У форма), 4 та фотосурат 3x4 см. катталикда.

Паспорт ва ҳарбий билет шахсан кўрсатилади.

Техникум манзилгоҳи: 705000, Бухоро шаҳри, Ф. Хўжаев ноҳияси, Ибн Сино кўчаси, 9-уй (1, 3, 4, 5, 10, 11, 60-автобуслар; 1-троллейбусларнинг «Цум» бекати). Қабул комиссияси.

Телефонлар: 5-81-08, 5-81-11, 5-55-47.

«Ўзбекконцерт»
В. И. ЛЕНИН НОМИДАГИ СССР ХАЛҚЛАРИ ДЎСТЛИГИ САРОЙИДА
16, 17 апрель соат 19.30 да
«УМИДИМ, ФАХРИМ, — БАҲОР!»
ЯНГИ КОНЦЕРТ ПРОГРАММАСИ
ҚАТНАШАДИЛАР:
Ўзбекистон ССР халқ артисти
НУРИДДИН ҲАМРОҚУЛОВ
«ЎЗБЕКИСТОН МАЛИКАЛАРИ» рақс ансамбли
Рақсларни саҳналаштирувчи — Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист **Қодир МЎМИНОВ.**
Программани **«Қизиқчи — 90»** кўригининг совриндори **Машраб НАЗАРОВ** олиб боради.
Чипталар соат 11.00 дан сотилмоқда.

Театр

АЛИШЕР НАВОИЙ НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 4/IV да **Севилья сартароши,** 5/VI да **Спартак,** 6/IV да **Иоланта,** 7/IV да **Алибобо ва 40 қароқчи** (12.00), **Оққуш кўли** (19.00).
ҲАМЗА НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 4/IV да **Тўмарис,** 5/IV да **Хотинлар «гап»идан чиққан ҳангома,** 6/IV да **Алишер Навоий,** 7/IV да **Нажот истаб.**

М. Турғунбоева номидаги Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган Давлат «Баҳор» халқ рақс ансамбли артист Б. Собировга онаси

Ёдгор СОБИРОВАнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

Бош муҳаррир Р. РАҲМОНОВ.

Рўзнома таҳрир ҳайъати: Ҳ. ИКРОМОВ, Н. М. МАЖИДОВ, С. МУҲАММАДЖОНОВ, М. Қ. МУҲСИМОВ (бош муҳаррир ўринбосари), Т. Н. НАЖМИДДИНОВ (бош муҳаррир ўринбосари), В. Т. ОДИЛОВ, М. Қ. ПИРМАТОВ, Р. Қ. ТУРСУНОВ, Ш. О. УБАЙДУЛЛАЕВ, А. С. УСМОНОВ, М. ХАЙРУЛЛАЕВ, Ж. ХОЛҚОСИМОВ, Э. С. ХУЖАЕВ (масъул котиб), М. ШЕРБУТАЕВ, О. ҲИКМАТОВ.

БИЗНИНГ МАНЗИЛГОҲИМИЗ: *700000, Тошкент–ГСП, Ленинград кўчаси, 32.*

БЎЛИМЛАР: муштарийлар фикрини ўрганиш ва хатлар — 33-21-43, 33-54-55, 32-53-16, 32-53-21, 33-11-49, 32-54-06; қайта қуриш ва ижтимоий адолат — 32-55-70, партия турмуши — 33-34-69, 33-38-55, 32-53-97, 32-57-19, саноат, қурилиш ва транспорт — 33-47-80, 33-81-48, 32-53-14, 32-54-09; қишлоқ хўжалиги — 33-76-04, 33-07-20, 32-53-15, 32-53-70; совет қурилиши — 33-15-29, 32-57-20, 32-54-18; фан, маданият ва халқ таълими — 33-44-51, 32-57-21; адабиёт ва санъат — 33-20-36, 33-12-56, 32-54-35, 32-55-16; ахборот ва спорт — 33-14-24, 32-55-17; ахлоқ-одоб — 32-54-29; фельетонлар — 32-54-27; безатиш — 32-57-22.
УЗ МУХБИРЛАРИМИЗ: Андижонда — 4-48-85, Бухорода — 3-96-12, Гулистонда — 2-63-48, Жиззахда — 3-31-86, Қаршида — 3-25-79, Наманганда — 6-54-11, Нукусда — 2-42-62, Самарқандда — 35-22-90, Тошкентда — 32-53-20, Урганчда — 6-80-04, Фарғонада — 6-90-09.

«СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ»
(«Советский Узбекистан»)
Орган ЦК Компартии Узбекистана

Нашр кўрсаткичи 64583.
Буюртма № 5207.